

1951

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ / 2005

το φυλλαράκι

Περιβαλλοντικές ευαισθησίες

Φύση • Γνώση • Προστασία

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

το φυλλαράκι

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ (ΕΕΠΦ)

Νίκης 20, 105 57, Τηλ: 210-3224 944, Fax: 210-3225 285

Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: hspn@hol.gr, Ιστοθέση: www.eepf.gr

Η Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης (ΕΕΠΦ) είναι η παλαιότερη περιβαλλοντική Μη Κυβερνητική Οργάνωση στην Ελλάδα. Ιδρύθηκε το 1951. Έχει ως αποστολή της να ενημερώνει και να ευαισθητοποιεί, τόσο τους Έλληνες, όσο και αυτούς που αγαπούν την Ελλάδα, για τη φυσική κληρονομιά της χώρας μας και να δραστηριοποιείται για την προστασία της.

Η ΕΕΠΦ συντέλεσε στη δημιουργία των περισσότερων Εθνικών Δρυμών και πολλών άλλων προστατευομένων φυσικών περιοχών, καθώς και στην υπογραφή από τη χώρα μας της Συνθήκης του Ramsar για την προστασία των υγροτόπων. Πρωτοστάτησε, επίσης, στις προσπάθειες προστασίας απειλούμενων ειδών, όπως η Μεσογειακή φώκια, η Αρκούδα και η Θαλάσσια χελώνα.

Για το έργο της έχει τιμηθεί από την Ακαδημία Αθηνών, το Συμβούλιο της Ευρώπης και το Ίδρυμα Ford.

Δραστηριοποιείται σήμερα σε τέσσερις άξονες: περιβαλλοντική εκπαίδευση, προγράμματα προστασίας της Φύσης, παρεμβατική προστασία και γενικότερη ευαισθητοποίηση του κοινού.

Η ΕΕΠΦ διοικείται από 10 μέλη Διοικητικό Συμβούλιο, που εκλέγεται στην ετήσια Γενική Συνέλευση από τα μέλη της.

Τιμή τεύχους 3 €

Στα συμμετέχοντα σχολεία στα προγράμματα της ΕΕΠΦ, στους Υπεύθυνους Π.Ε. των Νομών, στα ΚΠΕ και τις Εθελοντικές Ομάδες, διατίθεται δωρεάν

ΕΞΩΦΥΛΛΟ: ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΜΕΝΗ ΕΙΚΟΝΑ ΑΠΟ ΚΑΡΤΑ
ΤΟΥ 21ου ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ

Περιεχόμενα

■ Editorial – Πληροφόρηση και δικαίωμα επιλογής	1
■ Ένα δέντρο μια φορά μεσ' την πράσινη γωνιά	2
■ Η διαδικασία λύσης του Περιβαλλοντικού Προβλήματος	3
■ Οι Προστατευόμενες περιοχές και οι Φορείς Διαχείρισης στην Ελλάδα	6
■ Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Αργυρούπολης Χρυσοπράσινο Φύλλο	9
■ Διαχείριση απορριμμάτων – Τίποτα δεν είναι για πέταμα	13
■ Παρουσίαση δραστηριοτήτων για την Προστασία του Περιβάλλοντος	16
■ Ολοήμερο Σχολείο – Στοχοθεσία και Περιεχόμενο	20
■ ΔΑΣΟΣ Συγγρού ας το γνωρίσουμε, ας το αγαπήσουμε, ας το προστατεύσουμε	23
■ Οι αξίες ζωής στην εκπαίδευση	26
■ Μελέτη της ηχορύπανσης σε κεντρικά και κομβικά σημεία της Λάρισας	27
■ 2ο ΤΕΕ Γαλατσίου	28
■ Δήμος Ξυλοκάστρου, Τι είπαν τα παιδιά	29
■ Επιστολές	30
■ Βιβλιοπαρουσίαση, 2ο Πανελλήνιο Συμπόσιο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης	32

Πληροφόρηση και δικαίωμα επιλογής

Το κλίμα της Γης αλλάζει. Η θερμοκρασία ανεβαίνει. Τα αποθέματα νερού μειώνονται. Η ερημοποίηση μας απειλεί. Ο βρώμικος αέρας μας σκοτώνει. Γενετικά τροποποιημένοι οργανισμοί εισβάλλουν στη ζωή μας...

Ο φόβος, ήταν πάντα εργαλείο πίεσης, μοχλός αφύπνισης. Θα μπορούσε να πει κάποιος ότι ο φόβος για τα υπαρκτά προβλήματα, στη σωστή τους διάσταση, είναι φόβος καλός. Ο φόβος για τα ανύπαρκτα, ακόμα και η μεγέθυνση των προβλημάτων με σκοπό την αφύπνιση, ο φόβος λόγω άγνοιας, είναι φόβος κακός.

Από την άλλη πλευρά ο εφησυχασμός, το «εγώ βρε αδερφέ θα αλλάξω τον κόσμο;», η ηττοπάθεια, δεν ταιριάζουν σε ανθρώπους με οράματα για ένα καλύτερο κόσμο. Πολύ περισσότερο δεν ταιριάζουν στο δάσκαλο -σε οποιαδήποτε βαθμίδα και αν βρίσκεται- ο οποίος εκτός από την παροχή γνώσεων έχει και καθήκον να εμψυχήσει στα παιδιά και στους νέους, την ιδέα του ευ ζην, όχι με την έννοια της ευδαιμονίας αλλά όπως την εννοούσαν οι αρχαίοι μας πρόγονοι.

Τα μεγάλα, τα Παγκόσμια όπως συνηθίζουμε να λέμε Προβλήματα, είναι εδώ. Το Φαινόμενο του θερμοκηπίου, η Εξασθένιση της στιβάδας του όζοντος, η Ρύπανση νερού, εδάφους, η Εξάντληση των ενεργειακών και μη, φυσικών πόρων, η Παραβίαση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και άλλων ζωικών οργανισμών στο όνομα της επιστήμης. Ας τα δούμε με νηφαλιό-

τητα. Μέσα από μονοπάτια γνώσης. Στόχος μας ας είναι η πληροφόρηση, η γνώση, η θετική σκέψη και η οικολογική συμπεριφορά.

Το τελευταίο διάστημα γίνεται πολλή συζήτηση για τους Γενετικά Τροποποιημένους Οργανισμούς (Γ.Τ.Ο.). Η άμεση απόρριψη μιας νέας τεχνολογίας δεν είναι πάντα η λύση. Οι εφαρμογές της γενετικής μηχανικής δεν είναι όλες εξ ορισμού αρνητικές ή θετικές για τον άνθρωπο ή τη φύση. Μια μεγάλη κατηγορία Γ.Τ.Ο. χρησιμοποιούνται εδώ και πολλά χρόνια σε εργαστηριακές συνθήκες για παρασκευή χρήσιμων φαρμακευτικών κ.ά. ουσιών. Θεωρείται βεβαίως δεδομένο ότι λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα ασφάλειας ώστε οι οργανισμοί αυτοί να μην ελευθερωθούν στο περιβάλλον. Μια άλλη κατηγορία Γ.Τ.Ο. είναι αυτοί που σκοπια απελευθερώνονται στο περιβάλλον. Γενετικά τροποποιημένα φυτά, όπως π.χ. σόγια, καλαμπόκι, βαμβάκι, καλλιεργούνται πλέον σε αρκετές περιοχές της Γης, και χωρίς να είναι σίγουρο ότι συμβάλλουν στην επίλυση των προβλημάτων της ανθρωπότητας, δεν αποκλείεται να διαταράξουν την οικολογική ισορροπία σε διάφορα συστήματα και μαζί με τα άλλα παγκόσμια περιβαλλοντικά προβλήματα να οδηγήσουν σε εχθρικές αλλαγές στη Γη. Η οικολογική πρόβλεψη είναι δύσκολη, ο έλεγχος και η επαναφορά σε παλαιά επίπεδα, αμφισβητήσιμη.

Βασικό δικαίωμα του πολίτη είναι η πληροφόρηση. Πρέπει να γνωρίζει κάποιος τι σημαίνει Γ.Τ.Ο.

(επιλεγμένα γονίδια από ένα οργανισμό εισάγονται στο γενετικό υλικό εντελώς διαφορετικών οργανισμών οι οποίοι και εμφανίζουν νέα χαρακτηριστικά), ποιες είναι οι άμεσες και οι μακροπρόθεσμες επιδράσεις των Γ.Τ.Ο. στα οικοσυστήματα, πως περνούν στην τροφική αλυσίδα τα παράγωγα των Γ.Τ.Ο. (π.χ. παράγωγα τροποποιημένης σόγιας και καλαμποκιού μπορεί να βρεθούν σε αλλαντικά, δημητριακά, ποτά, ακόμα και σε τσίχλες, σοκολάτες, διαιτητικά προϊόντα και παιδικές τροφές), ποιοι είναι οι πιθανοί κίνδυνοι από τρόφιμα που προέρχονται από Γ.Τ.Ο. (π.χ. εμφάνιση νέων αλλεργιογόνων παραγόντων, αύξηση αντίστασης μικροβίων στα αντιβιοτικά, απρόβλεπτη επίδραση Γ.Τ.Ο. σε άλλους οργανισμούς).

Τότε έρχεται αυτονόητα το δικαίωμα επιλογής. Η αποδοχή, η απόρριψη, η αδιαφορία, η αντίδραση, θα είναι η συνέχεια της πληροφόρησης, της γνώσης.

Μαζί με τα άλλα παγκόσμια περιβαλλοντικά προβλήματα, οι Γ.Τ.Ο. θα μας απασχολήσουν σίγουρα και πολύ. Όσοι ασχολούνται με το περιβάλλον και κυρίως οι δάσκαλοι, θα αντιμετωπίζουν συχνά σχετικά ερωτήματα. Η ενημέρωση, η γνώση είναι απαραίτητη. Ούτε φόβος ούτε ανεμελιά. Αντίθεση ή θέση μέσα από τη γνώση.

ΜΑΡΙΑ ΡΟΥΣΣΟΜΟΥΣΤΑΚΑΚΗ

Αντιπρόεδρος της Ελληνικής Εταιρίας Προστασίας της Φύσης
Λέκτορας του Τμήματος Βιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ένα δέντρο μια φορά μεσ' στην πράσινη γωνιά

Μια εκδήλωση της ΕΕΠΦ, κάλεσμα για μικρούς και μεγάλους με περιβαλλοντικές ευαισθησίες

Η Εκπαιδευτική χρονιά 2004-2005 ήταν για την ΕΕΠΦ πολύ γεμάτη. 1080 Νηπιαγωγεία, Δημοτικά Σχολεία, Γυμνάσια, Λύκεια και ΤΕΕ συμμετείχαν στα προγράμματά της. Δάσκαλοι, παιδιά και νέοι, μέσα από πληθώρα δράσεων, πήραν και έδωσαν μηνύματα ελπίδας για το περιβάλλον. Η ΕΣΕΠ, η Επιτροπή Στρατηγικής Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων της ΕΕΠΦ, κατέβαλε κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να οργανωθούν καλύτερα, τα Προγράμματα της Εταιρίας, να διευκολυνθεί η δουλειά των εκπαιδευτικών με όσο το δυνατόν πιο άρτιο και εύκολα αξιοποιήσιμο εκπαιδευτικό υλικό. Η προσπάθεια αυτή έγινε δυνατή με τη βοήθεια των επιτροπών των προγραμμάτων και με τη συνεργασία των Υπεύθυνων Π.Ε. του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Έγιναν επίσης εκδηλώσεις βράβευσης δράσεων. Ενδεικτικά αναφέρονται οι εκδηλώσεις για τα Προγράμματα «Οικολογικά Σχολεία» και «Φύση Χωρίς Σκουπίδια». Ιδιαίτερα για το τελευταίο, οργανώθηκε και έκθεση έργων των παιδιών η οποία λειτούργησε στον χώρο της ΑΙΡΗΑ BANK, στην Αθήνα, από τον Μάρτιο έως τον Ιούνιο. Νέα από τα προγράμματα δημο-

σιούνται πάντα στο περιοδικό ΦΥΣΗ της ΕΕΠΦ. Μια καινοτομία αυτής της χρονιάς ήταν -και θα συνεχιστεί- η προβολή δράσεων περιβαλλοντικών ομάδων στην ιστοθέρση της ΕΕΠΦ. Και βέβαια βγήκε τη χρονιά αυτή, το περιοδικό, «Το Φυλλάρακι», το οποίο έγινε δεκτό με πολύ κολακευτικά σχόλια.

Η νέα εκπαιδευτική χρονιά αρχίζει. Η ΕΕΠΦ την ξεκινά με μια μεγάλη **Υπαίθρια Εκδήλωση**, προσκλητήριο σε δασκάλους και μαθητές της Ελλάδας που έχουν περιβαλλοντικές ευαισθησίες. Εκδήλωση προσκλητήριο και ταυτόχρονα ευκαιρία για να περάσουμε μηνύματα ελπίδας για ένα καλύτερο αύριο.

Στόχος της εκδήλωσης είναι να διεγερθεί το ενδιαφέρον για τη φύση και το περιβάλλον. Να επικοινωνήσουν παιδιά και νέοι από όλη την Ελλάδα και μέσα από την ομαδικότητα και τη συνεργασία να προβάλουν την αξία της θετικής στάσης απέναντι σε καθημερινά προβλήματα.

Η Εκδήλωση «**Ένα δέντρο μια φορά μεσ' στην πράσινη γωνιά**» θα γίνει την 1η Οκτωβρίου, στην Αθήνα, στο πεζοδρομημένο τμήμα της οδού Ερμού, δίπλα στον αρχαιολογικό χώρο του Κεραμεικού που ευγενικά μας παραχωρήθηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού.

Τα παιδιά και οι νέοι, με την καθοδήγηση των δασκάλων τους, και με συγκεκριμένα υλικά, θα κατασκευάσουν δέντρα, θα χορέψουν παραδοσιακούς χορούς, θα φτιάξουν μια πράσινη οικολογική αλυσίδα. Θα υπάρξει επίσης ένα θεατρικό δρώμενο με θέμα σχετικό με το περιβάλλον, και πολλές πολλές εκπλήξεις.

Και επειδή το παρόν μας στηρίζεται στο παρελθόν, αλλά και το μέλλον στηρίζεται στο σήμερα, θα είναι μια εκδήλωση για όλες τις ηλικίες. Από τον παππού στον εγγονό. Παππούδες και γιαγιάδες θα τραγουδήσουν με τα παιδιά και για τα παιδιά και θα τους δείξουν παραδοσιακά παιχνίδια.

Ελάτε να δέσουμε την ιδέα της βιώσιμης ανάπτυξης με την παράδοση αυτού του τόπου, τις ρίζες μας με το αύριο. Δώστε μηνύματα ελπίδας μέσα από τα φωτεινά μάτια των παιδιών και των νέων. Στηρίξτε τον αγώνα για ένα καλύτερο αύριο.

Σας περιμένουμε στην εκδήλωση

«Ένα δέντρο μια φορά μεσ' στην πράσινη γωνιά»

Πληροφορίες συμμετοχής θα βρείτε στα σχετικά έντυπα της ΕΕΠΦ.

ΜΑΡΙΑ ΡΟΥΣΣΟΜΟΥΣΤΑΚΑΚΗ

Η Διαδικασία Λύσης του Περιβαλλοντικού Προβλήματος*

Τα περιβαλλοντικά προβλήματα, αν και έχουν ως πρωταρχικό πεδίο αναφοράς το φυσικό κόσμο, δεν μπορούν να μελετηθούν σε όλη τους την έκταση μέσα στα πλαίσια των παραδοσιακών φυσικών επιστημών, γιατί οι αιτίες τους έχουν κοινωνικό χαρακτήρα αφού οφείλονται στην επίδραση των ανθρώπινων παραγωγικών δραστηριοτήτων στο φυσικό περιβάλλον.

Η διαδικασία Λύσης του Περιβαλλοντικού Προβλήματος¹ (Environmental Problem Solving) βασίζεται στο μοντέλο των πέντε βημάτων :

- Προσδιορισμός και διάγνωση του προβλήματος κυρίως μέσα από τις επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία
- Καθορισμός Σκοπών και Στόχων
- Σχεδιασμός και διεξαγωγή μελέτης
- Πρόταση εναλλακτικών λύσεων
- Εφαρμογή, παρακολούθηση και αξιολόγηση της επιλεγείσας λύσης

Οι συνιστώσες που συμβάλλουν στη Λύση του Περιβαλλοντικού Προβλήματος είναι οι εξής:

Η Επιστημονική Διερεύνηση του προβλήματος

Η Ανάλυση Κινδύνου για τις πιθανές επιπτώσεις της σχεδιαζόμενης παρέμβασης

Η Δημόσια Εκπαίδευση / κατανόηση (επεξήγηση του προβλήματος, των επιλογών, ανάλυση αναμενόμενων αποτελεσμάτων)

Η Πολιτική Δράση (κινηματική και θεσμική)

Η Επιστημονική Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της παρέμβασης

Στην προαναφερόμενη διαδικασία Λύσης εμφανίζονται συγκεκριμένα μεθοδολογικά ζητήματα. Κατ' αρχήν υπάρχει το ζήτημα του προσδιορισμού του περιβαλλοντικού προβλήματος και συγκεκριμένα όταν η ανάδειξή του γίνεται κυρίως μέσα από τις επιπτώσεις που αυτό έχει στην ανθρώπινη υγεία. Αν κάθε διαταραχή του περιβάλλοντος που συνιστά

¹ Kaufman, D.G. & Franz, C. M., (2000), Biosphere 2000: Protecting Our Global Environment, Kendall Hunt Pub Co, 3rd edition

απειλή για την ανθρώπινη υγεία και ζωή χαρακτηρίζεται ως περιβαλλοντικό πρόβλημα τότε είμαστε αναγκασμένοι να αγνοήσουμε μια πλειάδα προβλημάτων που έχουν σχέση με την απειλούμενη εξαφάνιση ειδών των οποίων η ύπαρξη δεν επηρεάζει εμφανώς στην παρούσα φάση την ανθρώπινη υγεία (κυνήγι φάλαινας, θαλάσσια χελώνα, κλπ) ή αλλοιώνουν εμφανώς το τοπίο (λατομεία).

Ο προσδιορισμός και η διάγνωση του προβλήματος θα πρέπει να βασίζονται σε μια ανθρωποκεντρική ή σε μια οικοκεντρική προσέγγιση ;

Προφανώς η ανάδειξη ενός περιβαλλοντικού προβλήματος έχει άμεση σχέση με το αξιακό σύστημα της κοινωνίας εντός της οποίας εκδηλώνεται. Τα προβλήματα αποκτούν το status προβλήματος από τη στιγμή που η κοινωνία η ίδια τα αναδεικνύει και τα αποδέχεται ως τέτοια.

Ακόμα και στην περίπτωση που η επιστήμη αναδεικνύει και αξιολογεί το πρόβλημα (τρύπα όζοντος), η παραδοχή του προβλήματος και η επιλογή της λύσης είναι συνάρτηση κοινωνικών συσχετισμών.

Σε κάθε περίπτωση, το περιβαλλοντικό πρόβλημα είναι αποτέλεσμα συσσώρευσης αντιφάσεων. Η πρώτη αντίφαση αφορά εντάσεις μεταξύ των δυνάμεων παραγωγής και των τοπικών οικολογικών συνθηκών, η δεύ-

τερη αφορά εντάσεις μεταξύ σχέσεων παραγωγής και παραγωγικών δυνάμεων (είναι δηλαδή αποτέλεσμα της κρίσης του οικονομικού συστήματος).²

Η σχέση μεταξύ κοινωνικής οργάνωσης και περιβαλλοντικού προβλήματος είναι προφανής.

Πράγματι, έχουν συσσωρευτεί τόσα προβλήματα που μας επιτρέπουν να πούμε ότι αν το συγκεκριμένο σύστημα οργάνωσης της παραγωγής των βιομηχανικών κοινωνιών εξακολουθήσει να αναπτύσσεται με τη μορφή που σήμερα το χαρακτηρίζει, τότε ο πλανήτης θα φτάσει στα όρια μιας μείζονος οικολογικής καταστροφής η οποία θέτει επί τάπητος και το ζήτημα της επιβίωσης του ανθρώπινου είδους.

Μπροστά σε μια τέτοια προοπτική κανένας δεν μπορεί να αρνηθεί ότι η οργάνωση της παραγωγής αποτελεί παράγοντα ανισορροπίας στην οικόσφαιρα. Και επειδή οι σχέσεις των ανθρώπων με την περιβάλλουσα φύση είναι και σχέσεις κοινωνικές, οι όροι και οι συνθήκες επιβίωσης των ανθρώπων προσδιορίζονται και από τις σχέσεις που οι ίδιοι οι άνθρωποι συνάπτουν μεταξύ τους.

Η Περιβαλλοντική Επιστήμη είναι μία ιδιότυπη επιστήμη η οποία αντλεί τα επιχειρήματά της όχι μόνο από το

² Merchant, C., (1992), *Radical Ecology: The Search for a Liveable World*, Routledge.

πεδίο της επιστήμης αλλά και από το λόγο του οικολογικού κινήματος. Εξετάζοντας τη διαδικασία λύσης του περιβαλλοντικού προβλήματος βλέπουμε ότι το οικολογικό κίνημα παρεμβαίνει και στη διαδικασία ανάδειξης του προβλήματος και στη διαδικασία επικύρωσης της λύσης.

Η ανθρωπότητα έχει έρθει σε διάφορες εποχές αντιμετώπισης με περιβαλλοντικά προβλήματα, ωστόσο σήμερα, λόγω της έκτασης και της βαρύτητάς τους, η αντιμετώπισή τους έχει καταστεί επιτακτική ανάγκη. Οι καταστροφές στο περιβάλλον έχουν μια μη αναστρέψιμη επίδραση πάνω στη φύση, ενώ η οικολογική κρίση, ως αποτέλεσμα της ανθρώπινης επίδρασης πάνω στη φύση, που προβάλλει στον ορίζοντα στην αρχή του 21ου αιώνα θέτει σε κίνδυνο τις ζωές εκατομμυρίων ανθρώπων.

Σ' αντίθεση με τα πολιτικά ρεύματα που είχαν ή και ακόμα έχουν την τάση να αγνοούν ή να υποβαθμίζουν τα περιβαλλοντικά προβλήματα, τα οικολογικά κινήματα εισήγαγαν αυτά τα ζητήματα στην ημερησία διάταξη. Πολλές φορές όμως οι λύσεις τις οποίες προβάλλουν παραγνωρίζουν τον εγγενή δεσμό μεταξύ της οικολογικής καταστροφής και της λογικής του κέρδους που κυριαρχεί στη σημερινή κοινωνία.

Προκειμένου να αντιμετωπίσουμε ριζικά τα περιβαλλοντικά προβλήματα, είναι ανάγκη να έρθουμε σε ρήξη

με το κοινωνικό πλαίσιο που επιβάλλει το κίνητρο του κέρδους αναζητώντας την προοπτική μιας ελεύθερης δημοκρατικά σχεδιασμένης κοινωνίας.

Δρ. ΜΑΡΙΑ ΣΩΤΗΡΑΚΟΥ,
ΣΕΠΕΔ, ΥΠΕΠΘ

* Το κείμενο αυτό προέρχεται από το βιβλίο Σκορδούλη-Σωτηράκου (2005), Περιβάλλον, Επιστήμη και Εκπαίδευση, εκδόσεις Leader Books

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Bookchin M., 1994, Προς μια Κοινωνική Οικολογία, Παρατηρητής.
2. Gorz A., Bosquet M., 1984 Οικολογία και πολιτική, Νέα Σύνορα, Αθήνα.
3. Harlow R., Morgan S., 1995, Η φύση σε κίνδυνο, Πατάκης, Αθήνα.
4. Παπαδημητρίου Ε., 2000, Για μια νέα Φιλοσοφία της Φύσης, Gutenberg, Αθήνα.
5. Σκορδούλης Κ., Σωτηράκου Μ., 2005, Περιβάλλον, Επιστήμη και Εκπαίδευση, Leader Books, Αθήνα.

Οι Προστατευόμενες Περιοχές και οι Φορείς Διαχείρισης στην Ελλάδα

Στη χώρα μας, η πρώτη προστατευόμενη περιοχή, ο Εθνικός Δρυμός Ολύμπου ιδρύθηκε το 1938, βάσει του νόμου 856/37. Υπήρχαν, ωστόσο και κάποια προγενέστερα νομοθετήματα τα οποία όριζαν την προστασία ορισμένων περιοχών, όπως ο νόμος 4273/29 που είχε εισαγάγει τον θεσμό των «Προστατευτικών Δασών».

Στη συνέχεια, στο πλαίσιο της Δασικής Νομοθεσίας θεσπίστηκαν κατηγορίες προστατευόμενων περιοχών όπως τα «Αισθητικά Δάση», τα «Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης», τα «Καταφύγια Θηραμάτων», οι «Ελεγχόμενες Κυνηγετικές Περιοχές» και τα «Εκτροφεία Θηραμάτων». Η συμπλήρωση του νόμου «Περί αρχαιοτήτων» με τον νόμο 1469/50 έδωσε επίσης τη δυνατότητα της κήρυξης ορισμένων περιοχών ως «Τοπίων Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους».

Με το νόμο 2637/98, ο θεσμός των καταφυγίων θηραμάτων άλλαξε φιλοσοφία και οι εν λόγω περιοχές μετονομάστηκαν σε Καταφύγια Άγριας Ζωής. Σκοπός του νόμου αυτού είναι η προστασία των περιοχών που είναι απαραίτητες για τη διάσωση των ειδών της άγριας πανίδας ή της αυτοφυούς χλωρίδας, είτε είναι απαραίτητες για την επιβίωση ενός ή περισσότερων ειδών που είναι μοναδι-

κά, σπάνια ή απειλούνται με εξαφάνιση, είτε αποτελούν αντιπροσωπευτικό δείγμα βιοτόπου.

Καθοριστικός σταθμός στην εξέλιξη της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος στη χώρα μας ήταν ο νόμος - πλαίσιο 1650/86, ο οποίος περιέχει ιδιαίτερο κεφάλαιο για την «Προστασία της Φύσης και του Τοπίου», όπου και γίνεται αναφορά στην θεσμοθέτηση προστατευόμενων περιοχών.

Οι σημαντικότερες ρυθμίσεις ως προς αυτό το αντικείμενο του νόμου 1650/86 είναι η κατηγοριοποίηση των προστατευόμενων περιοχών σε 5 κατηγορίες (περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης, εθνικά πάρκα, προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί, προστατευόμενα τοπία και στοιχεία του τοπίου, περιοχές οικοανάπτυξης), καθώς και ο καθορισμός ειδικής διαδικασίας κήρυξης και διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών (άρθρα 18, 19, 21, 22).

Νέα δεδομένα ωστόσο, δημιουργεί η ενσωμάτωση των δύο Ευρωπαϊκών Οδηγιών για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος στο Εθνικό Δίκαιο:

- Η Ευρωπαϊκή Οδηγία 79/409 για τη διατήρηση των άγριων πουλιών, που έχει ως σκοπό τη λήψη μέτρων από τα κράτη – μέλη ώστε να διαφυλαχθούν οι πληθυσμοί των άγριων ειδών της ορνιθοπανίδας καθώς και τα ενδιαίτητά τους και
- Η Ευρωπαϊκή Οδηγία 92/43 για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της αυτοφυούς χλωρίδας και άγριας πανίδας προβλέπει τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Δικτύου Ειδικών Ζωνών Διατήρησης, με την ονομασία **Natura 2000**.

Το 1999 εκδόθηκε ο νόμος 2742/99 «Χωροταξικός Σχεδιασμός και αειφόρος ανάπτυξη και άλλες

διατάξεις», ο οποίος ρυθμίζει την διαδικασία ίδρυσης Φορέων Διαχείρισης σε προστατευόμενες περιοχές, καθώς και τις αρμοδιότητες και τον τρόπο λειτουργίας των ανωτέρω φορέων.

Την ίδια χρονιά (1999), εκπονήθηκε μελέτη για τον «Εθνικό Σχεδιασμό για το Φυσικό Περιβάλλον» (Master Plan), με στόχο την ενσωμάτωση όλων των δεσμεύσεων για την προστασία της φύσης σε μια ενιαία προσέγγιση. Σύμφωνα λοιπόν με τον Εθνικό Σχεδιασμό για το Φυσικό Περιβάλλον, οι προστατευόμενες περιοχές διακρίνονται σε δύο κατηγορίες:

- Περιοχές του Εθνικού Δικτύου Προστατευόμενων Περιοχών και
- Περιοχές περιφερειακής και τοπικής σημασίας. Με βάση κυρίως γεωγραφικά κριτήρια προτάθηκε η ομαδοποίηση των περιοχών σε 162 ενιαίες Περιοχές Προστασίας (Π.Π.), σύμφωνα με τη χωρική τους συνέχεια ή τη λειτουργική τους συνάφεια.

Το Εθνικό αυτό Δίκτυο Προστατευόμενων Περιοχών θα αποτελέσει το υπόβαθρο για την ανάπτυξη ενός αντίστοιχου Εθνικού Συστήματος Διαχείρισης και Διοίκησης. Στο Master Plan προτάθηκε η ίδρυση **40 Φορέων Διαχείρισης** οι οποίοι θα καλύπτουν 79 Π.Π. Οι ομάδες των περιοχών οι οποίες θα διαχειρίζονται από κοινό Φορέα θα συμπεριλαμβάνουν το μεγαλύτερο ποσοστό του συνόλου των περιοχών Natura, ενώ για τις υπόλοιπες προτείνεται να διερευνηθεί η δυνατότητα αξιοποίησης των Συμβάσεων Διαχείρισης ή η ένταξή τους σε κάποιον από τους παραπάνω Φορείς (ανάλογα με τη γεωγραφική εγγύτητα).

Το 2002, με το Νόμο 3044 ιδρύθηκαν οι εξής **Φορείς Διαχείρισης**:

1. Δέλτα Έβρου
2. Δάσους Δαδιάς
3. Λίμνης Κερκίνης
4. Λιμνοθάλασσας Μεσολογίου
5. Δέλτα Αξιού - Λουδία - Αλιάκμονα
6. Λιμνών Κορώνειας - Βόλβης
7. Εθνικού Θαλασσίου Πάρκου Αλοννήσου - Β. Σποράδων
8. Δέλτα Νέστου - Βιστωνίδας - Ισμαρίδας
9. Όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστου

10. Λίμνης Παμβώτιδος Ιωαννίνων
11. Υγροτόπων Αμβρακικού
12. Υγροτόπων Κοτυχίου - Στροφυλιάς
13. Εθνικών Δρυμών Βίκου - Αώου και Πίνδου
14. Εθνικού Δρυμού Πρεσπών
15. Εθνικού Δρυμού Αίνου
16. Εθνικού Δρυμού Ολύμπου
17. Εθνικού Δρυμού Σαμαριάς
18. Εθνικού Δρυμού Παρνασσού
19. Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας
20. Εθνικού Δρυμού Οίτης
21. Στενών και εκβολών Καλαμά
22. Χελμού - Βουραϊκού
23. Οροσειράς Ροδόπης
24. Καρπάθου - Σαρίας
25. Κάρλας - Μαυροβουνίου - Κεφαλόβρυσου Βελεστίου

Επίσης υπάρχουν ήδη δύο Φορείς Διαχείρισης (του Εθνικού Θαλασσίου Πάρκου Ζακύνθου και του Εθνικού Πάρκου Σχινιά) που έχουν κηρυχθεί με Προεδρικά Διατάγματα.

Δεν θα πρέπει ωστόσο να ξεχνάμε ότι η προσπάθεια της προστασίας της βιολογικής ποικιλότητας δεν τερματίζεται με τη θεσμοθέτηση προστατευόμενων περιοχών' ουσιαστικά τότε αρχίζει! Η κήρυ-

ξη είναι μεν ένα απολύτως αναγκαίο βήμα αλλά από μόνη της δεν επαρκεί.

Είναι εξίσου απαραίτητο να εξασφαλισθεί το καθεστώς διαχείρισης, δηλαδή ο προσδιορισμός και η εφαρμογή όλων των μέτρων, των ενεργειών και των παρεμβάσεων που χρειάζονται για την αποτελεσματική προστασία, οργάνωση και λειτουργία των προστατευόμενων περιοχών, ώστε να εξυπηρετήσουν τους σκοπούς της κηρύξεώς τους.

Η διαχείριση λοιπόν των περιοχών αυτών θα είναι ένα ακόμα πιο φιλόδοξο εγχείρημα που θα αποτελέσει ίσως τη μεγαλύτερη πρόκληση που αντιμετώπισε η χώρα μας στον τομέα της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος.

MARTINOS ΓΚΑΙΤΑΪΧ

Δρ. ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ

Μέλος του ΔΣ της Ελληνικής Εταιρίας
Προστασίας της Φύσης

Χρυσοπράσινο φύλλο

Το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Αργυρούπολης (ΚΠΕΑ) ιδρύθηκε από το ΥΠΕΠΘ και λειτουργεί σε δημοτικό κτίριο από το 1995. Διαθέτει 18 λειτουργικές αίθουσες με ικανοποιητικές υποδομές και εξοπλισμό. Εργάζονται σε αυτό εννέα εκπαιδευτικοί διαφορετικών ειδικοτήτων και βαθμίδων. Από το 1997 χρηματοδοτείται και από το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης.

Το ΚΠΕΑ προσφέρει εκπαιδευτικά προγράμματα

επτά διδακτικών ωρών σε μαθητικές ομάδες που το επισκέπτονται (170 σχολεία κατά μέσο όρο το χρόνο), επιμορφωτικά σεμινάρια για εκπαιδευτικούς (έχουν πραγματοποιηθεί 72 πολυήμερα μέχρι σήμερα για 4.200 εκπαιδευτικούς), αναπτύσσει θεματικά δίκτυα ΠΕ (όπως «Τα ρέματα της Αττικής», «Αέρας - Υγεία», «Η θάλασσα», «Βιώσιμες πόλεις - ποιότητα ζωής»), τοπικές και διεθνείς συνεργασίες (με Σουηδία, Αγγλία, Γαλλία, Κύπρο,

Βέλγιο κλπ.) και παράγει εκπαιδευτικό υλικό. Μια από τις σημαντικότερες διεθνείς συνεργασίες του είναι το **ΧΡΥΣΟΠΡΑΣΙΝΟ ΦΥΛΛΟ**. Πρόκειται για διεθνές πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που συντονίζεται από το ΚΠΕΑ και το οποίο έκλεισε 11 χρόνια λειτουργίας με τη φετινή συμμετοχή 30 σχολείων από την Κύπρο και την Ελλάδα.

Στόχοι του Προγράμματος είναι:

- α) Η δημιουργία γνωστικών και αξιακών προϋποθέσεων στα παιδιά ώστε να έχουν θετικές στάσεις και συμπεριφορές στα ζητήματα της προστασίας της οικολογικής ισορροπίας, της βιωσιμότητας της ανάπτυξης και της ποιότητας της ζωής.
- β) Η ανάπτυξη παιδαγωγικού προβληματισμού μεταξύ των εκπαιδευτικών που συμμετέχουν και η ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών για τα εκπαιδευτικά συστήματα και τις παιδαγωγικές πρακτικές.
- γ) Η ενδυνάμωση των ιστορικών εθνικών και πολιτιστικών δεσμών που συνδέουν τους δύο λαούς και η προώθηση σχέσεων φιλίας και συνεργασίας.

Η **θεματολογία** των σχολικών προγραμμάτων έχει να κάνει με τη δομή, τη λειτουργία και τη διαχείριση χερσαίων και υδατικών οικοσυστημάτων, με το ενεργειακό ζήτημα, με τη ρύπανση από τις οικιστικές και παραγωγικές δραστηριότητες καθώς και τις μεταφορές όπως και με θέματα δομημένου περιβάλλοντος.

Τα Προγράμματα διέπονται από τις **αρχές** της διεπιστημονικής θεώρησης, της βιωματικής προσέγγισης, της ομαδικής εργασίας, του ανοίγματος του

σχολείου στην κοινωνία, της ανάπτυξης διαλόγου, της καλλιέργειας κριτικής σκέψης και του περάσματος από τα λόγια στην πράξη.

Τα σχολεία συνεργάζονται σε **διετείς συμπράξεις**. Το **Χρυσοπράσινο Φύλλο ξεκίνησε το 1994** στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση ύστερα από πρόταση που υπέβαλαν στα Υπουργεία Παιδείας Ελλάδας και Κύπρου οι εκπαιδευτικοί Γιώργος Φαραγγιτάκης και Χρήστος Γεωργιάδης αντίστοιχα. Τα πρώτα βήματα του προγράμματος στηρίχθηκαν καθοριστικά από το ΥΠΕΧΩΔΕ. Το 1997 μετά από πρωτοβουλία του Νίκου Στεφανόπουλου συμπιερίληφθησαν και Δημοτικά Σχολεία.

Κατά τη διετία 2003-2005 συμμετείχαν τα εξής 30 σχολεία ανά δυάδα συμπράξεων

Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση:

- 4ο Γυμνάσιο Αργυρούπολης (Το κυκλοφοριακό – Ατμοσφαιρική ρύπανση) – Γυμνάσιο Διανέλλου και Θεοδότου (Ο παλιός και ο νέος Στρόβολος)
- 1ο Γυμνάσιο Αγ. Δημητρίου (Το νερό, τα ρέματα) – Γυμνάσιο Κωνσταντινουπόλεως (Τρόδος-μάνια της Κύπρου)
- Ζάννειο Πειραματικό Γυμνάσιο Πειραιά (Η γει-

τονιά του Σχολείου μας) – Γυμνάσιο Μακεδονίτισσας (Διαχείριση στερεών αποβλήτων)

- 11ο Γυμνάσιο Νίκαιας – Γυμνάσιο Αρχαγγέλου Λακατάμιας (Κοινό θέμα: Πώς απλές καθημερινές δραστηριότητες επηρεάζουν το περιβάλλον)
- 5ο Γυμνάσιο Τρικάλων – Β' Περιφερειακό Γυμνάσιο Κλήρου (Κοινό θέμα: Το δάσος)
- 1ο Γυμνάσιο Ξάνθης – Γυμνάσιο Αγλαντζιάς Λευκωσίας (Κοινό θέμα Το νερό)
- Γυμνάσιο Δροσιάς Ευβοίας (Θάλασσα) – Γυμνάσιο Λατσιών Λευκωσίας (Το μονοπάτι με τις φουντουκιές)
- Γυμνάσιο Ψαχνών Ευβοίας (Το νερό) – Περιφερειακό Γυμνάσιο Πέρα Χωριού Νήσου (Διαχείριση αποβλήτων πρωτογενούς τομέα παραγωγής)
- 2ο Εν. Λύκειο Αργυρούπολης (Μετά την Ολυμπιάδα) – Λύκειο Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ' (Επαναχρησιμοποίηση στερεών οικιακών αποβλήτων)
- 2ο Εν. Λύκειο Καστοριάς (Βιοποικιλότητα- Απειλούμενα είδη) – Λύκειο Αποστόλου Βαρνάβα (Βιοκαλλιέργειες)

Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση:

- 1ο Δημ. Σχολείο Αθηνών (Ο κύκλος του νερού) – Δημοτικό Σχολείο Λακατάμειας Ε΄ (Υδατικοί πόροι)
- 4ο Δημ. Σχολείο Βούλας (Από τη φτερωτή στον υδροστρόβιλο) – 3ο Δημοτικό Σχολείο Πάφου (Ο βιότοπος του Ακάμα)
- 3ο Δημ. Σχολείο Ακράτας Αχαΐας (Οι ακτές του τόπου μας) – Δημοτικό Σχολείο Αραδίππου Β΄ (Εκεί που τα σύνορα ενώνουν)
- 3ο Δημ. Σχολείο Φιλιατρών (Εντατικές καλλιέργειες και περιβάλλον) – Δημοτικό Σχολείο Λακατάμειας Δ΄ (Κυκλοφοριακό και περιβάλλον)
- 2ο Δημ. Σχολείο Καρύστου – Δημοτικό Σχολείο Ποταμού Γερμασόγειας Β΄ (κοινό θέμα Η Θάλασσα)

Υποστηρικτικά συμμετέχουν:

Τα ΚΠΕ Ακράτας, Καλαμάτας, Καστοριάς, Μουζακίου, Σουφλίου.

Οι Υπεύθυνοι Π.Ε. Α/θμιας Εκπ/σης Α΄ Αθηνών και Ευβοίας, οι Υπεύθυνοι Π.Ε. Β/θμιας Εκπ/σης Ευβοίας και Τρικάλων.

Οι Δήμοι Αργυρούπολης, Αθηνών, Πειραιώς, Νικαίας, Βούλας, Αγ. Δημητρίου, Τρικάλων, Ανθηδόνος, Ψαχνών και Καρύστου Ευβοίας, Ακράτας, Καστοριάς, Φιλιατρών, Ξάνθης.

Τον πρώτο χρόνο κάθε διετίας πραγματοποιούνται τετραήμερες προπαρασκευαστικές συναντήσεις εργασίας και επιμόρφωσης των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών. Σε αυτές γίνεται μεταξύ άλλων η αλληλογνωριμία, η επιλογή των θεμάτων, τίθενται οι στόχοι και τα χρονοδιαγράμματα των προγραμμάτων, συζητιέται η μεθοδολογία της εργα-

σίας και η επιστημονική στήριξη και οργανώνεται το πλαίσιο επικοινωνίας σχολείων, εκπαιδευτικών και μαθητών. Παράλληλα λειτουργεί επιμορφωτικό πρόγραμμα με ευθύνη του φορέα υποδοχής.

Κατά τη δεύτερη σχολική χρονιά τα προγράμματα ολοκληρώνονται και την Άνοιξη πραγματοποιού-

νται πενήνήμερες εκπαιδευτικές ανταλλαγές των μαθητικών ομάδων με τη μέθοδο της αμοιβαίας φιλοξενίας. Το πρόγραμμα αξιολογείται με ερωτηματολόγια, ενώ τα σχολεία εκδίδουν τις περιλήψεις των εργασιών οι οποίες διανέμονται σε όλους τους συμμετέχοντες.

Ως προς τα οικονομικά, οι πόροι της Ελληνικής πλευράς προέρχονται από τους Δήμους, το 2ο ΕΠΕΑΕΚ του ΥΠΕΠΘ, τα ΚΠΕ, τους γονείς κ.ο.κ. Συντονιστές του Προγράμματος στην Κύπρο είναι ο βοηθός Διευθυντή Λυκείου κος Κωνσταντίνος Κουρέας και ο Επιθεωρητής Επιστήμης της Δημοτικής Εκπαίδευσης κος Γεώργιος Ματσικάρης. Κατά τη διετία που ολοκληρώθηκε πραγματοποιήθηκαν κανονικά οι δύο τετραήμερες προπαρασκευαστικές συναντήσεις εργασίας και επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών. Στην Ελλάδα η συνάντηση των εκπαιδευτικών των Δημοτικών Σχολείων έγινε στο ΚΠΕΑ το Δεκέμβριο του 2003 σε συνδυασμό με επιμορφωτικό σεμινάριο για το εθνικό θεματικό δίκτυο «Βιώσιμες Πόλεις – Ποιότητα Ζωής». Η συνάντηση των εκπαιδευτικών της Β/θμιας φιλοξενήθηκε επίσης από το ΚΠΕΑ το Μάρτιο του 2004 σε συνδυασμό με επιμορφωτικό σεμινάριο για το εθνικό θεματικό δίκτυο «Θάλασσα». Η συνάντηση της Κύπρου πραγματοποιήθηκε στη

Λευκωσία και σε άλλες πόλεις της Μεγαλονήσου. Οι εκπαιδευτικοί εργάστηκαν σε αίθουσες συνεδριάσεων του Υπουργείου Παιδείας, στο ΚΠΕ Λεμύθου, στο ΚΠΕ Τροόδους και στα Σχολεία του προγράμματος. Το πρόγραμμα σε όλες τις συναντήσεις εργασίας περιελάμβανε παράλληλες πολιτιστικές και κοινωνικές εκδηλώσεις καθώς και εξορμήσεις πεδίου.

Φέτος με την ολοκλήρωση των προγραμμάτων έγιναν και οι εκπαιδευτικές ανταλλαγές. Η Κυπριακή αποστολή ήρθε στην Ελλάδα το Μάρτιο 2005. Τα ΚΠΕ, οι Δήμοι και τα Σχολεία πραγματοποίησαν επιτυχημένες εκδηλώσεις και παρείχαν άριστη φιλοξενία. Έγιναν παρουσιάσεις των προγραμμάτων στα Σχολεία, στις τοπικές κοινωνίες και σε κεντρικές εκδηλώσεις σε ΚΠΕ, πραγματοποιήθηκαν εκδρομές σε περιοχές με ιδιαίτερο ιστορικό ή περιβαλλοντικό ενδιαφέρον (Ναύπλιο, Μυκίνες, Ολυμπία, Δημητσάνα, Μεσολόγγι, Ακρόπολη, Βόρεια Εύβοια, Περτούλι, λίμνη Καστοριάς, Σουφλί) και παράλληλες κοινωνικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις. Στην τρίωρη κεντρική εκδήλωση του ΚΠΕΑ, συμμετείχαν 350 άτομα και διαβάστηκε δισέλιδο συγκινητικό μήνυμα της Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων κας Μαριέττας Γιαννάκου.

Η Ελληνική αντιπροσωπεία, αποτελούμενη από 45 εκπαιδευτικούς και 250 μαθητές μετέβη στην Κύπρο

τον Απρίλιο του 2005. Η Κεντρική εκδήλωση έγινε στο Υπουργείο Παιδείας της Κύπρου και οι παρουσιάσεις των σχολικών εργασιών στις σχολικές κοινότητες και στις τοπικές κοινωνίες. Συμμετείχε η ηγεσία του Κυπριακού Υπουργείου με επικεφαλής τον Υπουργό κύριο Πεύκιο Ιωαννίδη. Ακολούθησαν εκπαιδευτικές εκδρομές, κοινωνικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις και συναντήσεις εργασίας των συντονιστών και των εκπαιδευτικών.

Τα δελτία αξιολόγησης έδειξαν επιτυχία των στόχων κατά 97% το ίδιο έδειξαν και τα δάκρυα των παιδιών και των εκπαιδευτικών στα αεροδρόμια της Αθήνας και της Λάρνακας. Μακάρι το Πρόγραμμα να συνεχιστεί σε μια Κύπρο ενιαία αποστρατικοποιημένη και ελεύθερη.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΦΑΡΑΓΓΙΤΑΚΗΣ
Υπεύθυνος ΚΠΕ Αργυρούπολης

ΝΙΚΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
Αναπληρωτής Υπεύθυνος
ΚΠΕ Αργυρούπολης

Διαχείριση απορριμμάτων – τίποτα δεν είναι για πέταμα

Σήμερα, στις αρχές του 21ου αιώνα κυρίως ο «ανεπτυγμένος» δυτικός κόσμος εξακολουθεί να έρχεται αντιμέτωπος με το πολύ σοβαρό περιβαλλοντικό πρόβλημα που είναι η διαχείριση των τεραστίων ποσοτήτων απορριμμάτων που παράγονται καθημερινά. Η σημαντική αύξηση του όγκου των παραγόμενων απορριμμάτων είναι αποτέλεσμα του υπερκαταναλωτισμού που μαστίζει τις σύγχρονες κοινωνίες. Είναι φανερό ότι η άνοδος του βιοτικού επιπέδου των ανθρώπων επιφέρει σημαντικές αλλαγές στις καταναλωτικές τους συνήθειες. Ο καταναλωτισμός στις μέρες μας έχει γίνει τρόπος ζωής και έχει μετατρέψει τη ρήση «δουλεύω για να ζω» σε «ζω για να δουλεύω, ώστε να έχω τη δυνατότητα να καταναλώνω περισσότερα». Η υπερπροσφορά παραγόμενων προϊόντων, συνήθως μιας χρήσης, η υπερβολική και εντυπωσιακή συσκευασία σε συνδυασμό με τη μόδα και τη διαφήμιση έχουν σαν αποτέλεσμα την παραγωγή πάσης φύσεως «άχρηστων» υλικών τα οποία τείνουν να μετατρέψουν τον πλανήτη Γη σε έναν απέραντο σκουπιδότοπο.

Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Τον τεράστιο αυτό όγκο των παραγόμενων απορριμμάτων καλείται η τοπική Αυτοδιοίκηση να διαχειριστεί με τρόπο περιβαλλοντικά αποδεκτό προστατεύοντας παράλληλα τη δημόσια υγεία. Η ολοκληρωμένη και ορθολογική διαχείριση των απορριμμάτων απαιτεί σχεδιασμό σε εθνικό επίπεδο. Η ολοκληρωμένη διαχείριση των απορριμμάτων πρέπει πρωτίστως να περιλαμβάνει τη μείωση του όγκου των απορριμμάτων (μέσω της αποφυγής παραγωγής τους και της επαναχρησιμοποίησης) και την εξοικονόμηση πρώτων υλών και ενέργειας (μέσω της ανακύκλωσης). Όμως είναι κοινά αποδεκτό

ότι η ενημέρωση και η ενεργός συμμετοχή των πολιτών είναι στοιχεία απαραίτητα προκειμένου το θέμα της ανακύκλωσης, και της μείωσης των παραγόμενων απορριμμάτων γενικότερα να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά και ολοκληρωμένα.

Σε αυτόν τον τομέα εμείς ως εκπαίδευση και σε συνεργασία με άλλους φορείς και οργανώσεις μπορούμε να εργαστούμε συστηματικά προσδοκώντας γρήγορα και θετικά αποτελέσματα.

Η συμβολή της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Το γραφείο Περιβαλλοντικής της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ν. Μεσσηνίας έχει θέσει ως βασική προτεραιότητα την υλοποίηση προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης με θέμα τα απορρίμματα ώστε να ευαισθητοποιηθούν εκπαιδευτικοί και μαθητές. Στον άξονα αυτό έχουν γίνει την τελευταία τετραετία τα ακόλουθα:

• Τον Οκτώβρη του 2001 οργανώθηκε σε συνεργασία με το Εργαστήριο Θαλάσσιας Γεωλογίας και Φυσικής Ωκεανογραφίας του Πανεπιστημίου Πατρών και το ΚΠΕ Καλαμάτας ένα σεμινάριο για εκπαιδευτικούς με θέμα:

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ ΤΩΝ ΑΚΤΩΝ ΤΗΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ ΑΠΟ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΑ

Στη διάρκεια του σεμιναρίου οι εκπαιδευτικοί με τη βοήθεια του επιστημονικού προσωπικού του Εργαστηρίου Θαλάσσιας Γεωλογίας και Φυσικής Ωκε-

ανογραφίας του Πανεπιστημίου Πατρών εκπαιδεύτηκαν στην επιστημονική μεθοδολογία που έπρεπε να ακολουθηθεί για την καταγραφή των απορριμμάτων. Έτσι κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους 2001-2002 δημιουργήθηκε ένα τοπικό δίκτυο Π.Ε. με το προαναφερθέν θέμα στο οποίο συμμετείχαν εννέα Περιβαλλοντικές ομάδες. Σκοπός του δικτύου ήταν η ποσοτική καταγραφή και η ανίχνευση των κύριων πηγών εισόδου των στερεών απορριμμάτων ("σκουπιδιών") στο παράκτιο περιβάλλον.

Οι κύριοι στόχοι του δικτύου ήταν οι μαθητές:

- Να συνειδητοποιήσουν το μέγεθος του πολύ σημαντικού προβλήματος της ρύπανσης του περιβάλλοντος από καταναλωτικά απορρίμματα.
- Να συναισθανθούν και τη δική τους ευθύνη στη δημιουργία του προβλήματος.
- Να επανακαθορίσουν τη σχέση τους με όλα αυτά που αποκαλούνται «σκουπίδια», να μάθουν να τα διαχωρίζουν και να τα επαναχρησιμοποιούν.
- Να συνειδητοποιήσουν τις πραγματικές υλικές τους ανάγκες και να σταθούν κριτικά απέναντι στο καταναλωτικό πρότυπο ζωής.
- Να γίνουν ενεργοί πολίτες υλοποιώντας και συμμετέχοντας σε προγράμματα μείωσης των απορριμμάτων.

Στο δίκτυο αυτό συμμετείχαν οκτώ σχολεία (1ο, 3ο, 5ο Γυμνάσια Καλαμάτας, Μουσικό σχολείο Καλαμάτας, 3ο Λύκειο Καλαμάτας, Γυμνάσιο Πεταλιδίου, Γυμνάσιο Μεθώνης και Γυμνάσιο Κυπαρισσίας). Οι μαθητές με την εμπλοκή τους στο δίκτυο αυτό, εκτός του ότι εξασκήθηκαν στην επιστημονική μεθοδολογία, προσέγγισαν ουσιαστικά την έννοια του περιβάλλοντος και της υποβάθμισης που αυτό υφίσταται από τις ανθρώπινες δραστηριότητες.

Όλες οι ομάδες δούλεψαν υπεύθυνα και με πολύ συστηματικό τρόπο, συνεργάστηκαν μεταξύ τους και με το επιστημονικό προσωπικό του εργαστηρίου Θαλάσσιας Γεωλογίας και Φυσικής Ωκεανογραφίας του Πανεπιστημίου Πατρών, έκαναν εκπαιδευτικές επισκέψεις στο Πανεπιστήμιο της Πάτρας και στο τέλος παρουσίασαν τα αποτελέσματά τους σε ένα διήμερο εκδηλώσεων. Από τα τελικά προϊόντα των σχολείων ήταν και η παραγωγή ενός μουσικού CD με τον τίτλο "Θάλασσα SOS" το οποίο διατίθεται από το μουσικό σχολείο Καλαμάτας.

• Συμμετέχουμε ως Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στη συντονιστική επιτροπή του δικτύου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης με θέμα: «Διαχείριση των απορριμμάτων – Διαλογή στην Πηγή». Το δίκτυο αυτό δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία του ΚΠΕ

Καλαμάτας. Στο πλαίσιο αυτού του δικτύου που λειτουργεί τα τέσσερα τελευταία χρόνια οι φορείς της εκπαίδευσης σε συνεργασία με την τοπική Αυτοδιοίκηση έχουν οργανώσει πλήθος εκδηλώσεων, συναντήσεων, εκπαιδευτικών επισκέψεων και ημερίδων με σκοπό την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση μαθητών, εκπαιδευτικών και του ευρύτερου κοινού.

🌀 Την τρέχουσα σχολική χρονιά οργανώθηκε από το γραφείο της Π.Ε. σεμινάριο με θέμα «Διαχείριση απορριμμάτων, Διαλογή στην πηγή» στο πλαίσιο της λειτουργίας του τοπικού θεματικού δικτύου σε συνεργασία με το Γυμνάσιο Γαργαλιάνων, το ΚΠΕ Καλαμάτας, τη Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, τους Δήμους Γαργαλιάνων, Νέστωρος, Φιλατρών και την ΤΕΔΚ Μεσσηνίας τριήμερο βιωματικό σεμινάριο με θέμα: «Σχεδιασμός προγράμματος Π.Ε.: Ένα παράδειγμα με αφορμή τα σκουπίδια». Βασικός στόχος του σεμιναρίου ήταν ο πλήρης σχεδιασμός ενός προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης με θέμα τα απορρίμματα

το οποίο και υλοποιήθηκε από έξι περιβαλλοντικές ομάδες. Μία από τις περιβαλλοντικές ομάδες του Γυμνασίου Γαργαλιάνων με συντονιστή καθηγητή τον κ. Παντελή Μπαζάνο δημιούργησε ένα δυναμικό ιστοχώρο με διεύθυνση [www. go-recycle.gr](http://www.go-recycle.gr) με σκοπό να προωθήσει την ιδέα της ανακύκλωσης και να εκφραστούν οι μαθητές.

Συμπεράσματα

Συμπερασματικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι χρειάζεται σε όλα τα επίπεδα (εκπαίδευση, Τοπική Αυτοδιοίκηση, ΜΚΟ κ.λ.π.) συστηματική και υπεύθυνα δουλειά με συγκεκριμένους στόχους ώστε να αναμένουμε και θετικά αποτελέσματα. Είναι βραδεία πεποίθησή μας ότι η συνεργασία Εκπαίδευσης, Αυτοδιοίκησης, ΜΚΟ και πολιτών είναι επιβεβλημένη για τη λύση του σημαντικού και οξυτάτου περιβαλλοντικού προβλήματος της συσσώρευσης των απορριμμάτων. Για αυτό θα συνεχίσουμε και θα εντείνουμε τις προσπάθειές μας και τα επόμενα χρόνια.

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΥ
Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Ν. Μεσσηνίας

Παρουσίαση δραστηριοτήτων

για την Προστασία του Περιβάλλοντος

Η Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης ξεκίνησε φέτος με μεγάλη επιτυχία την παρουσίαση σχολικών δραστηριοτήτων για την προστασία του περιβάλλοντος.

Όλες οι Περιβαλλοντικές σχολικές ομάδες, που συμμετέχουν στα προγράμματα Π.Ε. της ΕΕΠΦ, παρουσίασαν σε μια ειδική φόρμα – έντυπο μια δράση τους για το φυσικό περιβάλλον, την οποία υλοποίησαν τη φετινή σχολική χρονιά 2004-2005.

Στις σελίδες που ακολουθούν μπορείτε να δείτε τρεις σχολικές δράσεις.

Όσοι ενδιαφέρονται, έχουν τη δυνατότητα να βρουν περισσότερες από αυτές, στην ιστοθέση της ΕΕΠΦ στο Διαδίκτυο, www.eepf.gr.

13ο Δημοτικό Σχολείο Ευόσμου

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Απορίμματα - Ανακύκλωση

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Έρευνα στο σχολείο, Μάρτιος 2005

Στόχοι

- Επαφή με την έρευνα ως επιστημονικό εργαλείο για την εξαγωγή συμπερασμάτων
- Κατανόηση πρακτικών τους που ρυπαίνουν το περιβάλλον, μέσω της μελέτης της συμπεριφοράς των συμμαθητών
- Επεξεργασία αποτελεσμάτων (πολλαπλασιασμός, ραβδογράμματα)

Από την έρευνα αντιληφθήκαμε τα εξής:

- 17 μαθητές φέρνουν φαγητό στο σχολείο σε αλουμινοχαρτο
- 14 μαθητές παίρνουν νερό σε πλαστικό μπουκάλι και 7 αγοράζουν χυμό σε χάρτινη συσκευασία
- 15 παιδιά πετούν τα σκουπίδια τους στον κάδο και δεν τα ανακυκλώνουν
Αναστασία, Λαμπριάνα, Νίκος, Άκης, Δημήτρης

Επίσης

➤ Μέσα στην τάξη κάναμε ένα ερωτηματολόγιο με το οποίο μαζέψαμε στοιχεία για να δούμε αν οι μαθητές του σχολείου ξέρουν τι σημαίνει ανακύκλωση. Φτιάξαμε τις ερωτήσεις και ο δάσκαλός μας τις έβαλε σε ένα χαρτί. Ο καθένας μας έπρεπε να βρει ένα παιδί άλλης τάξης για να του κάνουμε ερωτήσεις.

Ελένη, Χριστίνα

➤ Με τα ερωτηματολόγια ρωτήσαμε 21 παιδιά αν ξέρουν τι σημαίνει ανακύκλωση. Τα 20 παιδιά είπαν πως ξέρουν τι είναι η ανακύκλωση και μόνο 1 είπε πως δεν ξέρει. Όμως από αυτούς που απάντησαν ΝΑΙ, οι 11 δεν έδωσαν σωστή απάντηση όταν ρωτήθηκαν να μας πουν τι είναι η ανακύκλωση.

*Γιώργος, Μιχάλης, Παναγιώτης Α.,
Παναγιώτης Κ., Μέλπω*

➤ Αν από τους 21 μαθητές οι 14 χρησιμοποιούν πλαστικό μπουκάλι για νερό σε μια ημέρα. Τότε οι 300 μαθητές του σχολείου μας πόσα μπουκάλια πλαστικά θα πετάξουν σε μια ημέρα, σε μια εβδομάδα, σε ένα μήνα και σε ένα χρόνο;

Διεύθυνση Σχολείου

25ης Μαρτίου και Πρωτομαγιάς
56224 Ευόσμος
Τηλ.: 2310.587802, 2310 587817
e-mail: 13dim-evosm.thess.sch.gr

Συντονιστής

Καπετσώνης Κωνσταντίνος
Μέλη Π.Ο.

Τάξη Β' 1 Ηλικία 8 ετών

Δίκτυο Οικολογικά Σχολεία ΚΠΕ Βερτίσκου

9ο Γυμνάσιο Καλλιθέας

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

**Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
της Π.Ο. "ΙΠΠΟΔΑΜΟΣ"**

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

**Η αξιοποίηση παλιότερων οικιστικών μοντέλων
για τις βελτιωτικές παρεμβάσεις στο σύγχρονο
αστικό περιβάλλον**

Στα πλαίσια του Προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης 27 μαθητές και 3 καθηγήτριες εκπονήσαμε εργασία με θέμα: «Η αξιοποίηση παλιότερων οικιστικών μοντέλων για τις βελτιωτικές παρεμβάσεις στο σύγχρονο αστικό περιβάλλον». Ένας από τους βασικούς στόχους μας ήταν μέσα από τη δική μας ενεργή συμμετοχή να καταδείξουμε πως μπορούμε να αξιοποιήσουμε τους παλιούς οικισμούς για να βελτιώσουμε τις σύγχρονες πόλεις

**Μετά από πολλές δράσεις
και δραστηριότητες:**

περιδιάβαση στην Καλλιθέα, στο Μεταξουργείο, Θησείο, Πλάκα, συζητήσεις με κατοίκους, συμπλήρωση φύλλων εργασίας και ερωτηματολογίων,

εκπαιδευτική εκδρομή σε παραδοσιακούς οικισμούς της Αρκαδίας, κ.α., καταλήξαμε σε κάποιες **προτάσεις:**

- στην πολύ-λειτουργία των δημόσιων χώρων, πλατειών, κεντρικών δρόμων.
- στην αναβίωση της γειτονιάς με τη συγκρότηση ομάδων δράσης και πρωτοβουλίας.
- στην ενίσχυση του πράσινου με φυτά σε τάρτες και μπαλκόνια.
- στη διατήρηση και σωστή επανάχρηση των παλιών κτιρίων. κ.α.

Πιστεύουμε πως οι προτάσεις μπορούν να υλοποιηθούν. Εμείς πάντως βγήκαμε πολύ κερδισμένοι και σίγουρα θα συνεχίσουμε και την επόμενη σχολική χρονιά.

Να ποιοι είμαστε

Ανδρόνικος Ηλίας, Βεΐζαδέ Ελένη, Ιακωβάκης Κώστας, Ιωσηφίδης Στέλιος, Κалаϊτζής Ευγένιος, Καραμπέκιος Νίκος, Καραχάλιος Αλέξανδρος, Καραχάλιου Ρηγώ, Καρδούλια Σέβη, Καρτσωνάκης Θανάσης, Κωνσταντακοπούλου Γλυκερία, Λάγαρη Βασιλική, Λιάρου Σοφία, Παπαδοπούλου

Χρυσή, Παπαδημητρίου Διονύσης, Παπαγεωργίου Θεοδωρής, Παπαδούλης Παναγιώτης, Παύλου Στέλιος, Σαπουνάς Σωκράτης, Τερζόπουλος Θεοδωρής, Τσερπέλης Γιώργος, Τσομπανέλλης Παντελής, Βαρσάμη Δάφνη, Φασφαλή Δήμητρα, Χρυσικός Χρήστος, Δανουκόπουλος Μάριος, Καλφόπουλος Κώστας.

Υπεύθυνες καθηγήτριες

Ντιάνα Σαραντοπούλου, Ευαγγελία Ζαβέα,
Λίνα Κεχαγιά

Δημοτικό Σχολείο Αυλώνας Μεσσηνίας

ΜΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΔΙΑΔΗΛΩΣΗ

**Το περιβάλλον δεν ανήκει σ' εμάς,
αλλά εμείς σ' αυτό,
γι' αυτό ας το προστατέψουμε.**

Αυτό ήταν το κεντρικό σύνθημα των μαθητών του Δημοτικού Σχολείου Αυλώνας, που διαδήλωσαν για το περιβάλλον σήμερα, στα πλαίσια του εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος, 5 Ιουνίου.

Με πανό και ταμπέλες, όπου καθένας έγραψε και έστειλε το δικό του μήνυμα για το περιβάλλον, βγήκαν στους δρόμους του χωριού και κατέληξαν στην πλατεία.

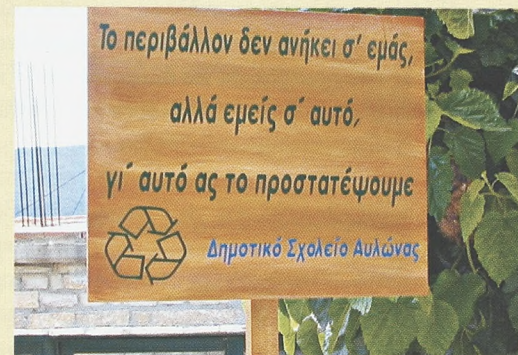
Εκεί τους υποδέχτηκε η αντιδήμαρχος, κ. Νίκη Ζαχαροπούλου, η οποία χαιρέτησε την πρωτοβουλία των μαθητών και ενθάρρυνε παρόμοιες ενέργειες. Οι μαθητές ενημερώθηκαν για τη διαχείριση των σκουπιδιών στο Δήμο τους και τα μελλοντικά σχέδια της Δημοτικής αρχής, όσον αφορά την αντιμετώπιση του προβλήματος των σκουπιδιών.

Η κυρία Ζαχαροπούλου τόνισε την ευαισθησία με την οποία αντιμετωπίζεται το ζήτημα των σκουπιδιών στο Δήμο Αυλώνας, δεσμεύτηκε για τη λήψη μέτρων, που θα συμβάλλουν στην αποτελεσματι-

κή αντιμετώπισή του και ζήτησε απ' όλους να αναλάβουν πρωτοβουλίες και να δραστηριοποιηθούν όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος. Η λύση θα δοθεί απ' όλους εμάς και όχι μόνο από την πολιτεία και τους αρμόδιους φορείς.

Στη συνέχεια οι μαθητές ενημέρωσαν τους κατοίκους του χωριού για το πρόβλημα των σκουπιδιών, πρότειναν λύσεις, όπως ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση, τοποθέτησαν πινακίδα στην πλατεία του χωριού, φύτεψαν ένα δέντρο και ανακοίνωσαν τ' αποτελέσματα της έρευνας που έκαναν τις προηγούμενες μέρες, όπου κατέγραψαν και κατηγοριοποίησαν τα σκουπίδια που μάζεψαν από τους δρόμους του χωριού τους. Τέλος, μοίρασαν ενημερωτικό φυλλάδιο, που έφτιαξαν, με συμβουλές για το πώς πρέπει καθένας από εμάς να αντιμετωπίζει και να διαχειρίζεται τα σκουπίδια που παράγει. Οι μαθητές, μάλιστα, ανέλαβαν να μοιράσουν το φυλλάδιο και στα τρία χωριά απ' όπου προέρχονται (Αυλώνα, Σιδηρόκαστρο, Πλατάνια).

Η κυρία Ζαχαροπούλου τους υποσχέθηκε πως θα φροντίσει, ώστε το φυλλάδιο να φτάσει σε όλα τα νοικοκυριά του Δήμου Αυλώνας, μέσω του λογαριασμού του νερού.

Να σημειωθεί πως το Σχολείο από την περσινή σχολική χρονιά ανήκει στο διεθνές δίκτυο «Οικολογικά Σχολεία», στα πλαίσια του οποίου έχει αναπτύξει συνεργασία με άλλα ευρωπαϊκά σχολεία. Ακόμα, συμμετέχει στο πανελλήνιο δίκτυο «Φύση χωρίς Σκουπίδια», απ' όπου και βραβεύτηκε για την περιβαλλοντική του δράση, στο τοπικό δίκτυο «Διαχείριση απορριμμάτων-Διαλογη στην πηγή», που συντονίζει το Κ.Π.Ε. Καλαμάτας και στη Helmera-junior.

Δημοτικό Σχολείο Αυλώνας
24003 Αυλώνα Μεσσηνίας
Τηλ. 2761051337
Fax. 2761051003

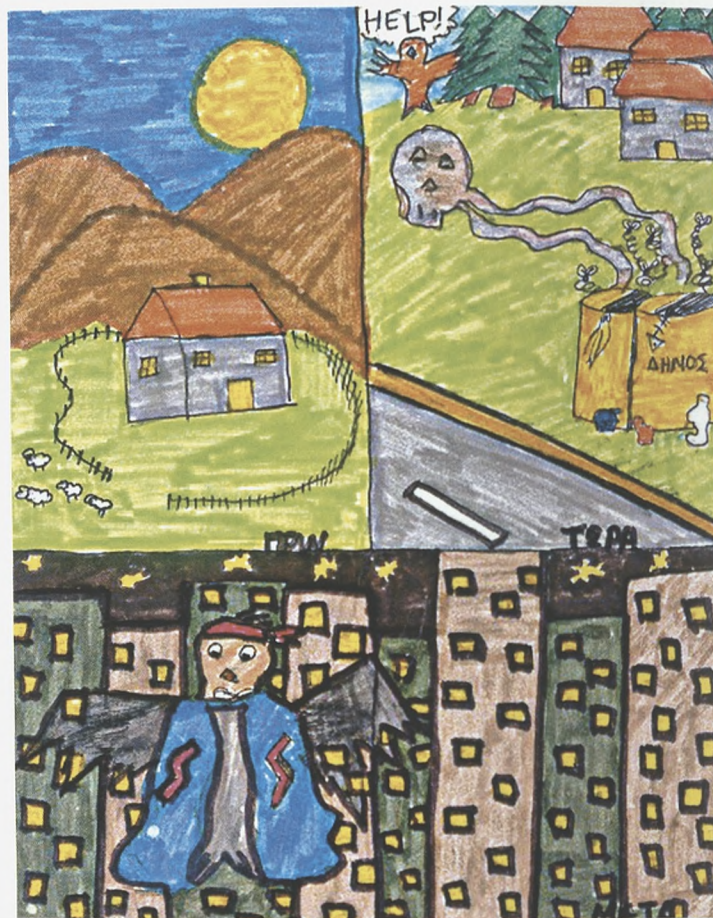
Στοχοθεσία και Περιεχόμενο

Ολοήμερο Σχολείο, ... ένα παραγωγικό φυτώριο του οποίου το εξαιρετικά γόνιμο έδαφος προσφέρεται για ανάληψη πρωτοβουλιών, δημιουργική έκφραση και ευαισθητοποίηση των μαθητών σε θέματα που σχετίζονται με πανανθρώπινες αξίες. Είναι ο χώρος που προσφέρεται για διεύρυνση του αξιακού κόσμου των μαθητών μέσα από βιωματικές διαδικασίες και έκφραση των καλλιτεχνικών ευαισθησιών τους.

Το Ολοήμερο Σχολείο είναι ένας θεσμός που απέκτησε ψυχή με την ψήφιση του νόμου 2525/1997 και αφορά στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Η δημιουργία του θεσμού οφείλεται στο ότι οι νέες κοινωνικές συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί επιβάλλουν την αναθεώρηση του ρόλου του σχολείου, αφού αυτό καλείται να αναλάβει την παιδαγωγική ευθύνη των μαθητών κατά το χρόνο που οι γονείς απουσιάζουν από το σπίτι. Κατά συνέπεια, είναι φανερό ότι το περιεχόμενο του ολοήμερου σχολείου, πέρα από τον έντονα παιδαγωγικό χαρακτήρα του, έχει και κοινωνικό χαρακτήρα.

Το Ολοήμερο Σχολείο, ως θεσμός, σχεδιάστηκε για να εξυπηρετήσει υψηλούς παιδαγωγικούς στόχους. Το περιεχόμενο του αποτυπώνεται συμπυκνωμένο στα λόγια του καθηγητή κ. Ι. Ε. Πυργιωτάκη κατά τον οποίο « ... το σχολείο οφείλει να διαμορφώνει ένα μορφωσιογόνο περιβάλλον, μέσα στο οποίο θα εκτείνεται το παιδαγωγικό του ενέργημα χωρίς να τυποποιεί τη συμπεριφορά και να πιθασει τον αυθορμητισμό του παιδιού και χωρίς να σχολειοποιεί τον ελεύθερο χρόνο του».

Το Πρόγραμμα του ολοήμερου σχολείου είναι έτσι διαμορφωμένο ώστε οι μαθητές να έχουν την ευκαιρία να προσεγγίσουν ολόπλευρα τη γνώση και να απελευθερώσουν τα συναισθήματά τους μέσα από καλλιτεχνική έκφραση. Στο πλαίσιο του εντάσσονται, πέρα από την υποστηρικτική βοήθεια στην Ελληνική Γλώσσα και στα Μαθηματικά, επιλογές των μαθητών σε μαθήματα όπως η Ξένη Γλώσσα, η

Εισαγωγή στις Νέες Τεχνολογίες, ο Αθλητισμός, ο Χορός, η Θεατρική Αγωγή, η Μουσική και τα Εικαστικά τα οποία αποτελούν διαφοροποιημένες πηγές γνώσης και έμπνευσης για τους μικρούς μαθητές αφού κατά το πρωινό ωράριο του σχολείου αυτοί δεν έχουν πολλές ευκαιρίες για εξαντλητική αξιοποίηση εμπειριών που σχετίζονται με το περιεχόμενο αυτών των μαθημάτων. Οι δραστηριότητες στις οποίες οι μαθητές καλούνται μέσα από βιωματικές διεργασίες να συμμετάσχουν, μέσα στα πλαίσια διδασκαλίας των πάρα πάνω μαθημάτων, αναβαθμίζουν το ρόλο του σχολείου και διαμορφώνουν συνθήκες ανοικτού **εκπαιδευτικού περιβάλλοντος και ελκυστικότερης μάθησης.**

Μπροστά στον εξαιρετικά σημαντικό ρόλο του, το Ολοήμερο Σχολείο αποτελεί για όλους τους διδάσκοντες ισχυρή πρόκληση για μετατροπή του σε χώρο φιλόξενο και ελκυστικό όπου ο μικρός μαθητής θα μπορεί να ευαισθητοποιείται, να σχεδιάζει, να αποφασίζει, να παίρνει πρωτοβουλίες, να εκφράζεται, να δημιουργεί.

Η στενή συνεργασία όλων των διδασκόντων της σχολικής μονάδας, τόσο εκείνων που έχουν αναλάβει τη παιδαγωγική ευθύνη για τους μικρούς μαθητές κατά τη διάρκεια του πρωινού ωραρίου, όσο και εκείνων που έχουν τους ίδιους στόχους κατά την απογευματινή λειτουργία του σχολείου, μπορεί να οδηγήσει στην εκπλήρωση των στόχων που έχουν τεθεί.

Ο επιτυχής σχεδιασμός παρεμβάσεων μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να ενημερωθούν και να ευαισθητοποιηθούν για θέματα ιδιαίτερας ζωτικά όπως για παράδειγμα «η προστασία του περιβάλλοντος», «η υγιεινή διατροφή», «εκπαίδευση και πολιτισμός», «ρατσισμός και ξενοφοβία» κ.λ.π. Μέσα από τεχνικές δράματος (παιγνίδι, παίξιμο ρόλων, προσομοίωση, μίμηση, παραστάσεις,

αφήγηση, κ.λ.π.), δημιουργική έκφραση, ανάληψη πρωτοβουλιών και αποφάσεων και με τη χρήση ποικίλου μαθησιακού υλικού, ως αποτελεσματικού εργαλείου προσέγγισης της γνώσης, οι μαθητές μαθαίνουν να οργανώνουν τη σκέψη τους, δίνουν απαντήσεις σε ερωτηματικά που τους έχουν δημιουργηθεί και αναζητούν λύσεις σε προβλήματα που έχουν εντοπίσει.

Έτσι μέσω της παρότρυνσης και της αναζήτησης οι μαθητές δέχονται ερεθίσματα που προωθούν τη σύγκριση, τον προβληματισμό και την κριτική σκέψη, με αποτέλεσμα να προωθείται η νοητική τους ανάπτυξη. Η συμμετοχή των μικρών μαθητών σε συνεργατικές διαδικασίες μάθησης μέσα σε ένα περιβάλλον που ευνοεί την αυθόρμητη συμμετοχή τους και αντιμετωπίζει το λάθος ως μια διαδικασία συμπιλίωσης με τη νέα γνώση, συμβάλλει στην ευαισθητοποίηση τους προς την πολυπολιτισμική και πολυγλωσσική πολυμορφία του σύγχρονου κόσμου, στη συναισθηματική εμπλοκή τους στη διδακτική πράξη, στην ενεργό συμμετοχή τους στη μαθησιακή διαδικασία, στην αύξηση της αυτοπεποίθησης και αυτοεκτίμησης τους, στην περιέργεια και προθυμία για μάθηση, στον ενθουσιασμό, στη δημιουργικότητα.

Η διεπιστημονική προσέγγιση ενός θέματος, αποτέλεσμα της στενής συνεργασίας των διδασκόντων, θα βοηθήσει τους μαθητές να προσεγγίσουν τη γνώση σφαιρικά, γεγονός που θα αποδώσει εξαιρετικούς καρπούς αφού οι μαθητές, πολύ καλά ενημερωμένοι, θα θελήσουν να αναλάβουν πρωτοβουλίες και δράση για να επιύχουν την επίλυση προβλημάτων που ενδεχομένως έχουν εντοπίσει και εξετάσει σε βάθος. Αναμφίβολα, η κινητοποίηση των μαθητών και η εμπλοκή τους σε δραστηριότητες που θα έχουν ως στόχο την ευαισθητοποίηση τους σε θέματα ζωής θα διεγείρουν τον ενθουσιασμό τους για ανάληψη πρωτοβουλιών και δημιουργική έκφραση. Οι μαθητές, μέσα από βιωματικές διαδικασίες θα μάθουν να σέβονται

τις απόψεις των άλλων και να συνεργάζονται στενά με τους συμμαθητές τους, γεγονός που θα τους βοηθήσει να «κτίσουν» το χαρακτήρα τους, να αναπτύξουν την προσωπικότητά τους και να προετοιμαστούν για ένα κόσμο που απαιτεί ώριμη σκέψη και υπεύνη αντιμετώπιση. Έτσι, το ολοήμερο σχολείο, προσφέρεται για προσέγγιση της γνώσης μέσα από μαθησιακές διαδικασίες που βοηθούν τους μικρούς μαθητές να μαθαίνουν να αποδέχονται τους άλλους, να συνεργάζονται, να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες, να παίρνουν αποφάσεις, να γίνονται υπεύθυνοι και δημιουργικοί, **να μαθαίνουν πως να μαθαίνουν**. Το ολοήμερο σχολείο έχει τη δυναμική να σφραγίσει την εξελικτική πορεία των μικρών μαθητών, ώστε αυτοί να ανταποκριθούν αργότερα ως ώριμοι πολίτες στις ανάγκες και επιταγές της σύγχρονης κοινωνίας.

Το Ολοήμερο Σχολείο με την υπεύνη παρέμβαση και τη στενή συνεργασία όλων των διδασκόντων μπορεί να μετατραπεί λοιπόν σε χώρο όπου οι μαθητές καλλιεργούν δεξιότητες, εμπλουτίζουν τις γνώσεις τους, διαμορφώνουν το χαρακτήρα τους, αναπτύσσουν την προσωπικότητά τους.

Η προσωπική συμβολή του κάθε διδάσκοντα στη μετατροπή του ολοήμερου σχολείου σε χώρο ελκυστικό που να δημιουργεί ζήλο για μάθηση, με πνευματικές προεκτάσεις πέρα από όσα καθορίζει το ίδιο το σχολείο είναι καθοριστική. Η δημιουργία ποικίλων ερεθισμάτων που θα οδηγήσουν στον πνευματικό εξοπλισμό των μαθητών είναι εξαιρετικής σημασίας και πρέπει να αποτελεί πρωταρχική επιδίωξη των διδασκόντων. Τότε μπορούμε να προσμένουμε ότι οι μαθητές θα διαμορφώσουν αυτοδύναμη προσωπικότητα με ευέλικτη και κριτική σκέψη. Τότε μπορούμε να ελπίζουμε ότι οι μικροί μαθητές θα είναι σε θέση ως αυριανοί υπεύθυνοι πολίτες να μετέχουν και να ελέγχουν, να κρίνουν και να απορρίπτουν, να αποφασίζουν και να καλυτερεύουν, να προωθούν και να ευημερούν, να **«μαθαίνουν για να προοδεύουν και να προοδεύουν για να μαθαίνουν...»**

ΔΙΟΝΥΣΙΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
Σχολική Σύμβουλος Αγγλικής

ΔΑΣΟΣ ΣΥΓΓΡΟΥ *ας το γνωρίσουμε, ας το αγαπήσουμε, ας το προστατεύσουμε*

Θέση και Ιστορία

Το κτήμα Συγγρού βρίσκεται 12 χλμ. ΒΑ. της Αθήνας. Συνορεύει Δ. με το Μαρούσι, Β. με την Κηφισιά και Α. με τα Βριλήσσια. Από τα 970 στρμ. της έκτασής του, τα 700 είναι πευκοδάσος, τα 200 γεωργικές καλλιέργειες με ελιές, αμυγδαλιές, αμπέλια κ.ά. Τα υπόλοιπα καλύπτονται από αξιόλογα κτήρια όπως η έπαυλη Συγγρού, το παρεκκλήσιο του Αγ. Ανδρέα και το πρώην βουστάσιο. Στην έκταση αυτή ο Α. Συγγρός έκτισε την εξοχική του κατοικία. Ήταν δε το Κτήμα ένας αληθινός παράδεισος, με πλούσια βλάστηση, άφθονα νερά, ωραίες δενδροστοιχίες και τεχνητή λίμνη. Χάρη στο κληροδότημα της Ιφιγένειας, συζύγου Ανδρέα Συγγρού, το Κτήμα περιήλθε στο Δημόσιο. Από το 1988 διαχειριστής είναι το Ινστ. Γεωπονικών Επιστημών που ανήκει στο Υπ. Γεωργίας.

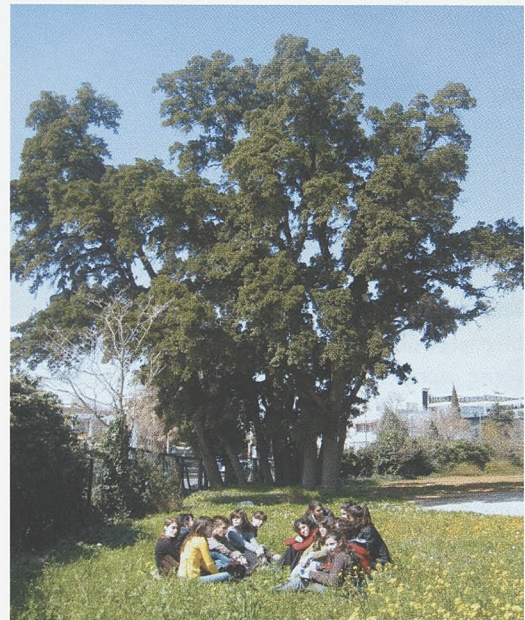
Οι αλλαγές των εποχών στο Δάσος Συγγρού

Επειδή το σχολείο μας βρίσκεται μέσα στο δάσος Συγγρού είχαμε την ευκαιρία να το παρατηρήσουμε κατά τη διάρκεια όλων των εποχών του χρόνου. Το δάσος Συγγρού είναι ένα τυπικό μεσογειακό δάσος. Στον όροφο των δένδρων κυριαρχεί

η χαλέπειος Πεύκη, ενώ στον όροφο των θάμνων τα πουρνάρια, οι σχίνιοι, ο αρκουδόβατος κ.ά. Χαρακτηριστικό του δάσους είναι τα μεγάλα αιωνόβια πουρνάρια που έχουν διατηρηθεί στο δυτικό κυρίως τμήμα του Κτήματος. Στις πιο ξηρές περιοχές αναπτύσσονται φρύγανα, λαδανιές, θυμάρια και ρείκια, με πολλά ποώδη πολυετή και μονετή φυτά. Νωρίς το **φθινόπωρο** ανθίζουν τα κυκλάμι-

να. Λίγο αργότερα, τα άσπρα-ροζ κολχικά και οι ασπριδεροί κρόκοι. Τα ανθισμένα ρείκια και η γκλομπουλάρια γεμίζουν με μώβ πινελιές το τοπίο. Τα μανιτάρια ξεπετάγονται μετά τις πρώτες βροχές. Στους θάμνους οι καρποί έχουν πια ωριμάσει. Τα καφετιά βελανίδια πέφτουν από τα πουρνάρια στο έδαφος, στα σχίνα και στις κοκκορεβιθιές έχουν κοκκινίσει οι δρύπες. Οι αρκουδόβατοι γεμάτοι κατακόκκινους καρπούς ετοιμάζονται να υποδεχτούν τα

Χριστούγεννα. Από τα μέσα Οκτωβρίου εμφανίζονται οι χειμερινοί επισκέπτες, οι κοκκινολαίμηδες. Τις πιο κρύες μέρες κατεβαίνουν οι σπίνοι και οι σουσουράδες. Το **χειμώνα** το τοπίο δεν θα αλλάξει πολύ. Λίγα τα φυλλοβόλα δένδρα. Οι κοκορεβιθιές από τα αυτοφυή και οι αμυγδαλιές από τα καλλιεργημένα, έχουν ρίξει τα φύλλα τους. Όταν έρχεται το χιόνι κάνει το τοπίο αγνώριστο, ονειρεμένο και προς μεγάλη μας χαρά, κρατάει το σχολείο κλειστό. Τα γυμνά κλαδιά της αμυγδαλιάς γεμίζουν άνθη πάντα πριν τελειώσει ο

χειμώνα και προαναγγέλλουν την Άνοιξη. Η **άνοιξη** είναι η ωραιότερη εποχή! Τα πάντα ανοίγουν! Φουντώνουν οι θάμνοι αι το χορτάρι. Το δάσος γεμίζει ανεμώνες, μαργαρίτες, μούσκαρι, μολόχες, ασφόδελους, ορνιθόγαλα, παπαρούνες. Στα πεύκα οι αρσενικοί κώνοι γεμίζουν τον αέρα με γύρη. Το ίδιο και στα πουρνάρια οι ίουλοι. Στις λαδανιές τα φούξια, άσπρα, και ροζ λουλουδία είναι γεμάτα με έντομα επικονιαστές. Τα άνθη πρέπει να γονιμοποιηθούν, να μετατραπούν σε καρπούς για να υποδεχτούν το καλοκαίρι. Το

καλοκαίρι είναι η δύσκολη εποχή για τα φυτά του μεσογειακού δάσους. Οι πόδες θα το περάσουν είτε με τους καρπούς είτε με τους βολβούς τους κρυμμένους στο έδαφος. Στα πουρνάρια έχουν αρχίσει να σχηματίζονται τα καινούρια βελανίδια και στα πεύκα μεγαλώνουν αργά-αργά τα καινούρια κουκουνάρια. Ανθίζουν τα θυμάρια και οι αφάνες. Ο Ιούνιος με τις εξετάσεις, τη ζέστη και το τέλος της σχολικής χρονιάς θα σταματήσουν τις περιηγήσεις και τις παρατηρήσεις μας στο δάσος.

Κοινωνία και Δάσος Συγγρού

Το δάσος Συγγρού είναι ένα φυσικό δάσος που προσφέρει την καταπληκτική δυνατότητα για φυγή από την πόλη, ενώ πραγματικά βρίσκεται κανείς μέσα στην πόλη! Κατά την καθημερινή ζωή μας στο σχολείο αλλά και κατά τις περιηγήσεις μας τα πρωινά της Κυριακής, συναντήσαμε πολλές ομάδες πολιτών που χρησιμοποιούν το χώρο αυτό. Αθλητικοί σύλλογοι διοργανώνουν αγώνες, μοναχικοί άνθρωποι ή παρέες τρέχουν ή περπατούν, καλλιτέχνες γυρίζουν ταινίες, οι πρόσκοποι και ποδηλάτες είναι από τους πιο τακτικούς επισκέπτες. Από τις απαντήσεις τους στο ερωτηματολόγιό μας συμπεράναμε ότι όλοι αισθάνονται ευεξία και ηρεμία όταν βρίσκονται στο δάσος. Οι περισσότεροι δεν είναι ευχαριστημένοι από την κατάσταση που παρουσιάζει το δάσος και είναι πρόθυμοι να συμμετάσχουν σε δενδροφυτεύσεις και καθαρισμούς. Εκτός από τους απλούς πολίτες προσπαθήσαμε να μάθουμε και τις από-

Το δάσος Συγγρού ανήκει σε όλους μας

Όλοι όμως έχουμε ευθύνη για την προστασία του

Ένα Δάσος που πρέπει να γνωρίσουν και να χαρούν και οι επόμενες γενιές

ψεις των αρμοδίων σχετικά με το μέλλον του δάσους Συγγρού. Η τελευταία ενέργεια του Δήμου Αμαρουσίου ήταν να αναθέσει στο WWF τη μελέτη για τη διαχείριση του δάσους. Η οργάνωση ανταποκρίθηκε και στοχεύει σε ένα σχέδιο που να εξασφαλίζει την αρμονική συνύπαρξη ανθρώπων και δάσους. Ο πρόεδρος του ΙΓΕ, τον οποίο επισκεφθήκαμε, μας δήλωσε ότι κανένα σχέδιο δεν πρόκειται να εφαρμοστεί χωρίς την

έγκριση του ΙΓΕ καθώς αυτό είναι ο μόνος αρμόδιος φορέας που διαφυλάσσει τους όρους του κληροδοτήματος. Ο σύλλογος «Φίλοι του δάσους Συγγρού» βλέπουν με επιφύλαξη κάθε πρόταση για την αξιοποίηση του δάσους. Πιστεύουν ότι το μόνο που χρειάζεται το δάσος είναι φύλαξη, καθαρισμός και δενδροφύτευση, όπου κρίνεται απαραίτητη

Ανάγκη προστασίας

Όλοι, απλοί πολίτες, φορείς και μαθητές, συμφωνούμε ότι το δάσος Συγγρού είναι ένας πολύτιμος πνεύμονας πρασίνου που πρέπει να διασωθεί.

Για το σκοπό αυτό το δάσος πρέπει:

- ✿ Να προστατευθεί από τις πυρκαγιές και τη διάβρωση του εδάφους.
- ✿ Να καθαρίζεται συχνά από τα σκουπίδια και την ξερή ύλη.
- ✿ Να υπάρχει έλεγχος και φύλαξη για την κοπή φυτών και την παράνομη συλλογή ξυλείας.
- ✿ Να απαγορεύεται η είσοδος αυτοκινήτων.
- ✿ Οι πολιτιστικές εκδηλώσεις να είναι μικρού μεγέθους ώστε να μην συγκεντρώνουν πολλούς ανθρώπους.
- ✿ Το δάσος να παραμείνει στη φυσική του κατάσταση και να μην προστεθεί κανένα οικοδόμημα.
- ✿ Αντίθετα να αναστηλωθούν και να συντηρηθούν η εκκλησία του Αγ. Ανδρέα και η βίλα Συγγρού.
- ✿ Να δημιουργηθεί μόνιμη έκθεση που να ενημερώνει για την ιστορία, το δασικό οικοσύστημα και τις δραστηριότητες του ΙΓΕ στο Κτήμα Συγγρού.
- ✿ Εμείς οι μαθητές που ζούμε κάθε μέρα εδώ, να μην το ρυπαίνουμε και να μην το καταστρέφουμε.

Η περιβαλλοντική ομάδα της Γ3 Τάξης
Σχολικό Έτος 2003-2004

Υπεύθυνες καθηγήτριες:
Μ. Μακρίδου, Α. Αναγνωστοπούλου

Ο αξίες ζωής στην εκπαίδευση

Η διαρκώς αυξανόμενη βία και ανισότητα σε όλη την υφήλιο, η πίεση των εκπαιδευτικών συστημάτων και ο βομβαρδισμός των μαθητών με πληροφορίες οδηγεί τους ευαισθητοποιημένους δασκάλους όλου του κόσμου σε νέους ρόλους εκπαίδευσης, όχι μόνο της διάνοιας αλλά και των βασικών ανθρωπίνων δεξιοτήτων όπως ο χειρισμός των αρνητικών συναισθημάτων, ο έλεγχος των παρορμήσεων κ.ά

Η αληθινή επιβράβευση στην καθημερινή διδασκαλία παρέχεται από τη μοναδικότητα του κάθε μαθητή και από την κινητοποίηση της θέλησης και της αίσθησης, διότι η συγκίνηση είναι αυτή που δημιουργεί ιδέες. Το σχολείο άμεσα και έμμεσα διδάσκει αξίες, τις οποίες τα παιδιά πρέπει να μάθουν να τις βιώνουν και όχι απλώς να τις ακούνε.

Το διεθνές εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Αξίες Ζωής» προσφέρει μια ποικιλία βιωματικών δραστηριοτήτων και πρακτικών μεθοδολογιών μέσα από την εξερεύνηση **12 κύριων προσωπικών και κοινωνικών αξιών:**

- Ελευθερία • Ειρήνη • Σεβασμός • Αγάπη
- Ευτυχία • Ειλικρίνεια • Ταπεινότητα
- Υπευθυνότητα • Απλότητα
- Ανεκτικότητα • Συνεργασία • Ενότητα

Βρίσκεται σε εξέλιξη σε περισσότερες από 78 χώρες. **Δίνει έμφαση σε δύο σημεία.** Το πρώτο είναι ότι τα παιδιά μαθαίνουν από τις εμπειρίες του περιβάλλοντός

τους και το δεύτερο ότι το σχολείο εκτός από γνώσεις βοηθάει τους μαθητές **να εκτιμούν τον εαυτό τους και να έρχονται σε επαφή με την ευρύτερη κοινωνία.**

Στόχος η εδραίωση ενός γόνιμου κλίματος στο οποίο μπορούν να ανθίσουν οι αξίες και η εμπλοκή σ'αυτό της φαντασίας, του στοχασμού, της τέχνης, της χαλάρωσης.

Οι δεξιότητες που απαιτούνται για τη δημιουργία ενός κλίματος βασισμένου σε αξίες είναι: **η αναγνώριση, η ενεργητική ακρόαση, οι συνεργατικοί κανόνες, η επίλυση των συγκρούσεων και η πειθαρχία.**

Τα στάδια της διαδικασίας:

Δόσιμο της πληροφορίας μέσα από μια ιστορία.

Ευκαιρία για στοχασμό.

Εφαρμογή στην καθημερινή ζωή.

Συζήτηση. Επέκταση της ιδέας. Δημιουργική έκφραση. Ανάπτυξη δεξιοτήτων και άσκηση ενδοπροσωπικών και διαπροσωπικών δεξιοτήτων.

Η μάθηση νέων εννοιών, η διδασκαλία κοινωνικών αξιών συνδυάζονται με το παιχνίδι, το τραγούδι, την κίνηση, τη φαντασία. Τα παιδιά λειτουργούν σε ένα περιβάλλον που τα τροφοδοτεί με σεβασμό, υπομονή και καθαρούς κανόνες χωρίς επικρίσεις, ντροπή και θυμό.

Υπάρχει παιδαγωγική υποστήριξη από βιβλία δραστηριοτήτων για παιδιά από 5-14 ετών αλλά και οδηγός γονέων και εκπαιδευτικών.

Είναι πολύ σημαντικό να προσπαθήσουμε να εκπαιδεύσουμε τους μαθητές όχι μόνο να «γνωρίζουν» και να «κάνουν» αλλά να τους μάθουμε να «είναι» και να «ζουν μαζί».

ΣΟΦΙΑ ΤΑΤΑΪΝΗ

Δασκάλα, μετεκπαιδευόμενη στο Μαράσειο Διδασκαλείο Αθηνών, υποψήφια Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Αιγαίου, Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού

Μελέτη της ηχορύπανσης σε κεντρικά και κομβικά σημεία της Λάρισας

Σκοπός της εν λόγω εργασίας ήταν να μετρήσει τα επίπεδα θορύβου σε κεντρικά και κομβικά σημεία της πόλης της Λάρισας, να αναλύσει στατιστικά το ληφθέν δείγμα τιμών και να εξαγάγει χρήσιμα συμπεράσματα σχετικά με την κυκλοφοριακή ηχορύπανση στα συγκεκριμένα σημεία, στο πλαίσιο του προγράμματος της Περιβαλλοντολογικής Εκπαίδευσης.

Υλικά - Μέθοδος

Στο χρονικό διάστημα Φεβρουαρίου - Μαρτίου 2004 πραγματοποιήθηκε καταγραφή των σταθμών θορύβου με ηλεκτρονικό ηχόμετρο σε εργάσιμες ημέρες και τις ώρες από 10:00 πμ έως 2:00 μμ σε γωνιακούς κόμβους κεντρικών οδών όπως Υψηλάντου, Κύπρου, Παπαναστασίου, Γαζή, Βενιζέλου, Παναγούλη, Ηρώων Πολυτεχνείου, Χρυσόχου καθώς και σε περιφερειακούς κόμβους όπως Φαρσάλων - Περιφερειακή, Καρδίτσης - Παπανδρέου και Εθνική Θεσσαλονίκης - Αθηνών, δημιουργώντας έντεκα (11) συνολικά ομάδες μετρήσεων. Έγιναν συνολικά ογδόντα (80) τιμοληψίες θορύβου και σε κάθε μέτρηση λαμβάνονταν η μέγιστη, η ελάχιστη και η μέση ένδειξη του ηχομέτρου σε db. Εξ αυτών στη μελέτη έγινε χρήση των μέσων σταθμών θορύβου, ως πλέον αντιπροσωπευτικές του ληφθέντος δείγματος.

Ανάλυση - Αποτελέσματα

Από την στατιστική επεξεργασία του δείγματος (n=80) προέκυψαν τα παρακάτω: Μέση τιμή = 77,42 db, Διάμεσος τιμή = 77,5 db, Επικρατούσα τιμή = 75 db, Τυπική απόκλιση = 7,095 db, Stderror = 0,793, Ελάχιστη τιμή Min = 58 db στη Χρυσόχου - Νικηταρά, Μέγιστη τιμή Max = 94 db στη Παπαναστασίου - Βενιζέλου, Εύρος τιμών = 36 db, Κάτω τεταρτημόριο = 74 db, Άνω τεταρτημόριο = 82 db. Από τον έλεγχο του μέσου προκύπτει διάστημα εμπιστοσύνης 95% από 75,84 db έως 79 db. Συνεπώς οποιαδήποτε τιμή στο εν λόγω διάστημα δεν μπορεί να απορριφθεί ως πιθανή μέση τιμή θορύβου του κέντρου και των περιφερειακών κόμβων της πόλης της Λάρισας σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha = 5\%$.

Βρέθηκε ότι ο Std συντελεστής ασυμμετρίας = -1,866 δηλαδή σχετική αρνητική ασυμμετρία στην κατανομή, ότι ο Std συντελεστής κύρτωσης = 1,238 δηλαδή σχετικά εκτεταμένες ουρές στην κατανομή, γεγονός που πιστοποιείται με τη βοήθεια διαγραμμάτων και ιστογραμμάτων.

Επιπλέον πραγματοποιήθηκε έλεγχος της προσαρμογής του δείγματος στην κανονική κατανομή με δύο (2) κριτήρια:

1. $\chi^2 = 6,524$ $p = 0,479 > 0,05$
2. $K-S = 0,089$ $p = 0,54 > 0,05$

Από τα παραπάνω προκύπτει η καλή σχετικά προσαρμογή του δείγματος στην κανονική κατανομή.

Εξάλλου, με βάση τις 11 προαναφερθείσες περιοχές, η ανάλυση της διακύμανσης δίνει $F=5,612$ $p = 0 < 0,05$, πράγμα που σημαίνει ότι οι μέσες στάθμες θορύβου δεν μπορούν να θεωρηθούν ίσες στις 11 αυτές περιοχές (Διαγρ. 4), (Διαγρ. 5), ενώ τα κριτήρια των επί μέρους διακυμάνσεων δίνουν:

1. **Cochran** $C = 0,2169$ $p = 0,19 > 0,05$
2. **Bartlett** $B = 1,31$ $p = 0,08 > 0,05$

Άρα δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά στη διακύμανση των 11 θέσεων μέτρησης, ενώ υπάρχει ομοιογενής ηχορυσπαντική συμπεριφορά στις παρακάτω περιοχές με αύξουσα σειρά ηχορύπανσης.

1. Χρυσοχόου
2. Υψηλάντου , Γαζή
3. Γαζή, Βενιζέλου , Παναγούλη, Ηρ. Πολυτεχνείου, Παπαναστασίου, Καρδίτσης- Παπανδρέου
4. Βενιζέλου , Παναγούλη , Ηρ. Πολυτεχνείου, Παπαναστασίου, Καρδίτσης - Παπανδρέου, Κύπρου
5. Ηρ. Πολυτεχνείου, Παπαναστασίου, Καρδίτσης - Παπανδρέου, Κύπρου, Εθνική Θεσ/νίκης - Αθηνών
6. Καρδίτσης - Παπανδρέου, Κύπρου, Εθνική Θεσ/νίκης - Αθηνών, Φαρσάλων - Περιφερειακή.

Φαίνεται λοιπόν ότι η ηχορύπανση επιβαρύνει περισσότερο τους κόμβους εισόδου - εξόδου της πόλης καθώς και κεντρικές οδούς, όπως η Κύπρου, η Παπαναστασίου και Ηρ. Πολυτεχνείου.

Συμπερασματικά επομένως, οι στάθμες κυκλοφοριακού κατά βάση θορύβου στο κέντρο και στους κόμβους εισόδου - εξόδου της Λάρισας, παρουσιάζονται αυξημένες ιδιαίτερα τις ώρες κυκλοφοριακής αιχμής, αλλά οι μέσες τιμές τους βρίσκονται κάτω από το κρίσιμο όριο των διεθνών προτύπων των 85 db. Τα ανωτέρω συμπεράσματα μπορούν να επεκταθούν ασφαλώς και στα επίπεδα κυκλοφοριακού φόρτου, δεδομένου ότι η κυκλοφοριακή ηχορύπανση είναι εν γένει ανάλογη του κυκλοφοριακής φόρτισης.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ ΜΠΑΣΔΑΒΑΝΟΣ Διευθυντής 3ου Σ.Ε.Κ. Λάρισας
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΡΑΒΑΣΙΛΗΣ Αναπλ. Διευθυντής Ι.Ε.Κ. Λάρισας
ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ Εκπαιδευτικός 3ου Σ.Ε.Κ. Λάρισας

2ο ΤΕΕ ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ

Πραγματοποιήθηκε με επιτυχία ο 8ος Πανελληνιος Μαθητικός Διαγωνισμός Κατασκευής Ξύλινης Φωλιάς για Πουλιά, όπου συμμετείχαν συνολικά 197 μαθητές και μαθήτριες από 30 σχολεία της χώρας Δημοτικά - Γυμνάσια - Λύκεια και ΤΕΕ.

Συνολικά εστάλησαν 81 καταπληκτικές πρωτότυπες και ξεχωριστές ξύλινες φωλιές, που η κάθε μια καθρεπτίζει το μεράκι και την αγάπη των παιδιών που τις κατασκεύασαν προς τα πουλιά και τη φύση.

Σε όλους τους μαθητές και τα σχολεία που συμμετείχαν στο διαγωνισμό, εστάλησαν έπαινοι και αναμνηστικά δώρα.

Οι φωλιές που κατασκευάστηκαν θα εκτεθούν στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Γαλατσίου τον Οκτώβριο του 2005 και αργότερα τους μήνες Δεκέμβριο και Ιανουάριο θα αναρτηθούν με τη συνδρομή της Δημοτικής Αρχής στα δένδρα του τοπικού άλσους Βεΐκου.

Ο Διευθυντής του 2ου ΤΕΕ Γαλατσίου
ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΕΡΑΣΙΩΤΗΣ

Η οργανωτική επιτροπή

ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΕΡΑΣΙΩΤΗΣ, ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΑΥΓΕΡΙΟΥ, ΑΡΓΥΡΗ ΤΖΩΡΤΖΑΚΗ, ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΣΑΡΛΑΣ

Τα σχολεία που συμμετείχαν στο διαγωνισμό του ΤΕΕ ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ

19ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΖΩΓΡΑΦΟΥ, 1ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΛΑΥΡΙΟΥ, 1ο ΠΕΙΡ. ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΟΔΟΥ, 1ο ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΑΚΡΟΧΩΡΙΟΥ ΗΜΑΘΙΑΣ, 1ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΥΛΟΥ, 1ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΧΙΟΥ, 1ο Ε.Λ ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, 2ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΧΙΟΥ, 2ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΧΩΡΑΣ ΜΥΚΟΝΟΥ, 2ο ΙΔ. ΔΗΜ. ΣΧΟΛ. Σ. ΑΥΓΟΥΛΕΑ-ΛΙΝΑΡΔΑΤΟΥ, 2ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ, 2ο ΤΕΕ ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ, 3ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΡΙΔΑΙΑΣ Ν. ΠΕΛΛΑΣ, 4ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ, 83ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΑΡΣΑΚΕΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΑΣ Ν. ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ, ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΕΡΕΤΡΙΑΣ ΕΥΒΟΙΑΣ, ΓΥΜΝΑΣΙΟ Ν. ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΦΟΥΡΝΩΝ ΚΟΡΣΕΩΝ, ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗΣ ΞΑΝΘΗΣ, ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΓΙΑΣ Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ, ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΔΡΑΚΕΙΑΣ Ν. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ, ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΛΑΜΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ, ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΤΑΠΟΛΩΝ ΑΜΟΡΓΟΥ, ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΑΠΩΝ, ΙΤΑΛΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΘΗΝΩΝ, ΛΙΒΑΝΕΙΟ ΤΕΕ ΚΑΡΔΑΜΥΛΩΝ, ΛΥΚ. ΤΑΞΗΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΦΟΥΡΝΩΝ ΚΟΡΣΕΩΝ, ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΣΧΟΙΝΟΥΣΑΣ

Ο ΔΗΜΟΣ ΞΥΛΟΚΑΣΤΡΟΥ ευαισθητοποιημένος σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος και πρα- σίνου που αναβαθμίζουν την ποιότητα ζωής των Δημο- τών του, πραγματοποίησε στις 20 - 03 - 05 δεντρο- φύτευση στο Δ.Δ. Γελληνιατικών στο δασάκι του Αγ. Γεωργίου. Η δεντροφύτευση έγινε με τη συνεργασία 7 Περιβαλλοντικών Ομάδων του Δήμου, Δημοτικών Συμβούλων, Δημοτικών υπαλλήλων και κατοίκων του χωριού.

Στο μικρό δασάκι φυτεύθηκαν 180 δενδρύλια χαλεπί- ου πεύκης, ανανεώνοντας τον γέρικο πληθυσμό του και συμβάλλοντας στην αισθητική του αποκατάσταση. Στο ίδιο δασάκι για πρώτη φορά κατασκευάστηκε ένα σύστημα άρδευσης για όλο το δάσος. Η ενέργεια του Δήμου ευαισθητοποίησε τόσο τους κατοίκους, ώστε προέβησαν από μόνοι τους και σε δεύτερη δεντροφύ- τευση του δασυλλίου.

Τι είπαν τα παιδιά...

Πρώτη φορά στον αέρα και πρώτη στο εξωτερικό

Η χαρά ήταν μεγάλη. Με τα Eco-schools στη Μαδρίτη. Βόλτα, ταξίδι, εκδρομή, συνέδριο, ευθύνη. Όλα μαζί μπερδεμένα και όλα άγνωστα. Η είσοδος στο άγνωστο μας ενθουσίαζε.

Η Μαδρίτη είναι πόλη μεγάλη, σύγχρονη, καταπράσινη, γεμάτη πλατείες και πάρκα. Μαζί μας ήταν και ο Έλλη- νας υπεύθυνος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και η καθηγήτριά μας των Εικαστικών (έτσι εξηγείται και η επί- σκεψη στο Prado, όπου είδαμε και έργα του Goya και του El Greco, και στο Ανθρωπολογικό Μουσείο). Μετά από μερικές ώρες περιπλάνηση στην πόλη και στα Μουσεία, καταλάβαμε ότι τα αναπαιτικά παπούτσια είναι απαραίτητα σ' αυτά τα ταξίδια στο εξωτερικό.

Οι ώρες στο Συνεδριακό Κέντρο ήταν αρκετές, χρήσιμες όμως και εποικοδομητικές. Παρακολούθησαμε τη βρά- βευση των Ισπανικών Οικολογικών Σχολείων και την ένταξη καινούργιων στο πρόγραμμα Eco-schools. Ακόμα την απονομή των τριών πρώτων βραβείων οικολογικής αφίσας που ήταν και ο λόγος του ταξιδιού μας. Ακού- σαμε απόψεις και γνώμες για το περιβάλλον και το κλίμα και για το πώς θα βελτιώσουμε τον τρόπο που σκε- φτόμαστε και τη συμπεριφορά μας απέναντι στο περιβάλλον σε καθημερινή βάση. Χωριστήκαμε σε ομάδες των τεσσάρων ατόμων, φτιάξαμε τον δικό μας eco-code και τον παρουσιάσαμε σαν παντομίμα. Είχε πολλή πλάκα! Επίσης παρακολούθησαμε κάποιους υπεύθυνους του προγράμματος που μιλούσαν για τα περιβαλλοντικά προ- βλήματα της Μαδρίτης. Έπειτα παρουσιάσαμε τους eco-codes στους καθηγητές μας και αναφέραμε τα περι- βαλλοντικά προβλήματα της περιοχής μας (που είναι πάρα πολλά). Αργά το βράδυ, παρακολούθησαμε μια μικρή θεατρική παράσταση.

Η ώρα του γυρισμού δεν άργησε. Σηκωθήκαμε, πήραμε ένα γενναίο πρωινό και ξεκινήσαμε για το αεροδρόμιο. Πήραμε το δρόμο του γυρισμού γεμάτοι εντυπώσεις και συναισθήματα. Στις 2 (ώρα Μαδρίτης) απογειωθήκα- με και 3 ώρες αργότερα συναντήσαμε ανθρώπους που μιλούσαν την ίδια γλώσσα μ' εμάς (τι ανακούφιση!). Ανυ- πομονούσαμε να γυρίσουμε στα σπίτια μας, αλλά ένα κομμάτι μας είχε μείνει μαγεμένο στη Μαδρίτη.

Μαθητές του Γυμνασίου Σχηματαρίου

Προς την Συντακτική Επιτροπή
του Περιοδικού «Το Φυλλάκι»

Αθήνα, 26 Απριλίου 2005

Κυρία Πρόεδρε,

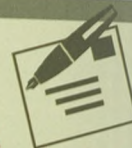
Σας ευχαριστώ για το πρώτο τεύχος του Περιοδικού «Το Φυλλάκι», που μου αποστείλατε. Θέλω να συγχαρώ όλη τη συντακτική επιτροπή για την καλαίσθητη εμφάνιση και την πλούσια θεματολογία του περιοδικού, που καλύπτει ποικίλες πτυχές της περιβαλλοντικής αγωγής.

Με δεδομένη την όλο και πιο απειλητική παρουσία της οικολογικής κρίσης στις μέρες μας, η ευαισθητοποίηση των παιδιών και η ενασχόλησή τους με φυσιογνωστικά θέματα είναι επιβεβλημένη. Όταν μάλιστα, η οικολογική τους ανησυχία μετασχηματίζεται σε καλλιτεχνική έκφραση και εξωτερικεύεται με τη δημιουργία ενός τόσο αξιόλογου περιοδικού, αποδεικνύεται ότι η περιβαλλοντική αγωγή δεν συντελείται εν κενώ και δεν παραμένει μια στείρα ενημερωτική διαδικασία, αλλά κινητοποιεί τον ψυχισμό των παιδιών και διεγείρει τις ευαισθησίες τους.

Όπως είναι γνωστό, το Υπουργείο Παιδείας, ιδιαίτερα ευαίσθητοποιημένο σε θέματα περιβάλλοντος, εργάζεται –και αυτό με τη σειρά του– για την προώθηση της Περιβαλλοντικής Αγωγής, υλοποιώντας μια σειρά από δράσεις:

- **προγράμματα και δραστηριότητες περιβαλλοντικής εκπαίδευσης** για μαθητές από την προσχολική ηλικία μέχρι την δευτεροβάθμια εκπαίδευση, με πολλαπλασιαστική δυνατότητα για τις τοπικές κοινωνίες: κάθε χρόνο διεξάγονται περί τα 5.000 προγράμματα Π.Ε. σε εθνικό επίπεδο, με συμμετοχή άνω των 50.000 μαθητών.

Τράμματα, Σχόλια
για το Φυλλάκι

- **συνεργατικές μορφές μη τυπικής εκπαίδευσης, όπως είναι τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Κ.Π.Ε.)**, που αποτελούν πυρήνες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σχετικά με τη βιώσιμη ανάπτυξη και την περιβαλλοντική προστασία. Τα Κ.Π.Ε. αναπτύσσουν Θεματικά Δίκτυα σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο και υλοποιούν περιβαλλοντικά προγράμματα, που διαρκούν από μια έως έξι ημέρες. Μόνον κατά το σχολικό έτος 2003-2004, 24.668 μαθητές παρακολούθησαν περιβαλλοντικά προγράμματα στα Κ.Π.Ε.
- **επιμόρφωση εκπαιδευτικών Α΄/θμιας και Β΄/θμιας Εκπαίδευσης:** κατά το σχολικό έτος 2003-2004, 4700 εκπαιδευτικοί συμμετείχαν στα Σεμινάρια Επιμόρφωσης που διοργανώθηκαν.

Εύχομαι να συνεχίσετε την έκδοση του περιοδικού σας με την ίδια δημιουργική διάθεση.

Με εκτίμηση,

ΜΑΡΙΕΤΤΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ

Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

Αθήνα, 12 Απριλίου 2005

*Γράμματα, Σχόλια
για το Φυλλαράκι*

ΠΡΟΣ: κ. Μαρία Ρουσομουστακάκη
Πρόεδρο Συντονιστικής Επιτροπής
Ε.Ε.Π.Φ.

Αγαπητή κυρία Ρουσομουστακάκη,

Σας ευχαριστώ θερμά για την αποστολή του πολύ ενδιαφέροντος 1ου τεύχους του περιοδικού της Ε.Ε.Π.Φ. «Το Φυλλαράκι».

Το μελέτησα προσεκτικά και διαπίστωσα ότι παρέχει μια πλήρη και εμπεριστατωμένη ενημέρωση για τα όσα συμβαίνουν στον ευαίσθητο χώρο της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Επειδή στόχος του ΥΠΕΠΘ είναι να ευαισθητοποιήσει τους λειτουργούς της Εκπαίδευσης σε τέτοιου είδους θέματα που άπτονται της Π.Ε., συγχαίρω εσάς και τους αγαπητούς εκπαιδευτικούς τόσο για τις ιδέες, όσο και για τα προγράμματα που με τόση επιμονή και υπομονή εφάρμοσαν τα σχολεία.

Πιστεύω ότι με αισιοδοξία και σοβαρότητα δώσατε την ευκαιρία στους μαθητές σας να δραστηριοποιηθούν και να ζήσουν εμπειρίες μαθαίνοντας τις αρχές της Βιώσιμης Ανάπτυξης μέσα από μόνιμες ανταλλαγές ιδεών, απόψεων και εμπειριών.

Με εκτίμηση,

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΛΟΣ

Υφυπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚ/ΤΩΝ
ΕΝΙΑΙΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΘΕΜΑΤΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ Β' ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ &
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

*Γράμματα, Σχόλια
για το Φυλλαράκι*

Προς: Την ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ
Νίκης 20, 105 57 Αθήνα

Θέμα: Υλικό για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

Σχετικά με την αποστολή στην Υπηρεσία μας του νέου περιοδικού της Ε.Ε.Π.Φ. με τίτλο «Το Φυλλαράκι», δεχτείτε τις ευχαριστίες μας.

Συγχαίρουμε την πρωτοβουλία σας αυτή, διότι πιστεύουμε ότι η ουσιαστική πληροφόρηση σε θέματα περιβάλλοντικού και οικολογικού περιεχομένου αποτελεί βασική προϋπόθεση για την υλοποίηση των στόχων της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΑΜΑΝΟΣ

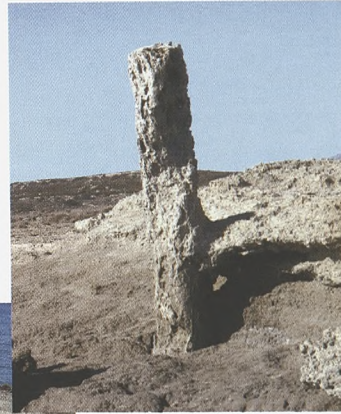
ΤΟ ΑΠΟΛΙΘΩΜΕΝΟ ΔΑΣΟΣ

Άγιος Νικόλαος Βοιών – Φθινόπωρο 2004

Το «Απολιθωμένο Δάσος» ήταν πάντα δίπλα μας, κομμάτι της συνέχειας της φύσης στο χώρο και στο χρόνο, έστω κι αν εμείς οι άνθρωποι ίσως δεν γνωρίζουμε τη σπουδαιότητά του.

Έτσι, η έκδοση του λευκώματος αυτού έχει ως σκοπό, αφενός να προβάλλει και να τονίσει στους αναγνώστες τη μοναδικότητα αυτού του γεωλογικού μνημείου της φύσης που υπάρχει στην περιοχή μας και που, όπως οι ειδικοί εκτιμούν, είναι ανυπολόγιστης επιστημονικής αξίας και αφετέρου να το προστατεύσει, ευαισθητοποιώντας τους μέσα από τις εικόνες, ώστε να συμβάλλουν, όσο περνάει από το χέρι του καθενός, στην προστασία του, καθώς καθημερινά βάλεται από τις καιρικές συνθήκες και καταστρέφεται από ανθρώπινες παρεμβάσεις ακουσίως ή εκουσίως.

Έχοντας λοιπόν ως αρχή το σεβασμό στη Μητέρα-Γη, απαιτούμε για τον τόπο μας ένα διαφορετικό πρότυπο ανάπτυξης, συνδυασμένο με την προστασία της φύσης, και ξεκινάμε μια εκστρατεία επίμονη για την απαλλαγή της περιοχής αυτής από τα κυρίαρχα πρότυπα «ανάπτυξης», έτσι ώστε το θαυμάσιο αυτό και μοναδικό κομμάτι της Ελληνικής Γης να διατηρηθεί αλώβητο για τις επόμενες γενιές.

Για το Δ.Σ. του Πολιτιστικού Συλλόγου Αγίου Νικολάου Βοιών
 Η Πρόεδρος
 Σταυρούλα Αλεβίζου

2ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ
 ΣΥΜΠΟΣΙΟ
 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ
 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

«Εμπνευση, Στοχασμός και Φαντασία
 στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση»

1-3 Απριλίου 2005 • Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Το Συμβούλιο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ διοργάνωσε με επιτυχία το δεύτερο συμπόσιό του για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση. Στο Συμπόσιο παρουσιάστηκαν 118 εργασίες (Επιστημονικές ανακοινώσεις, αναρτημένες ανακοινώσεις πόστερ, σχολικά προγράμματα και βιωματικά εργαστήρια). Το επίπεδο των ανακοινώσεων ήταν πολύ υψηλό και έθεσε αντιστοίχως ψηλά τον πήχη για ανάλογα συνέδρια στο μέλλον.

Στο πλαίσιο των παραπάνω ανακοινώσεων αναπτύχθηκαν ζητήματα που αφορούν στις απόψεις και τις αντιλήψεις εκπαιδευτικών για τα θέματα που σχετίζονται με την περιβαλλοντική εκπαίδευση στην εκπαιδευτική πράξη, σχετικά με το ρόλο των μη κυβερνητικών οργανώσεων στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των παιδιών για το περιβάλλον. Αναδείχθηκε επίσης ο παιδαγωγικός ρόλος της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στην σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα και επισήμανθηκε η ανάγκη ανανέωσής της, γεγονός που προκύπτει από τα εμπόδια και τους περιορισμούς εξαιτίας της θέσης της στο αναλυτικό πρόγραμμα.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΛΑΪΤΣΙΔΗΣ
 Εκπαιδευτικός, Πρόεδρος ΣΠΕ

Η Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης, όσον αφορά την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, στοχεύει

- Στην εποικοδομητική συνεργασία όλων των φορέων που εμπλέκονται στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση.
- Στη σύνδεση της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης με τα Προγράμματα για την προστασία της φύσης, ώστε να γίνεται περισσότερο πρακτική

Επίσης, υποστηρίζει συστηματικά το έργο των εκπαιδευτικών με

- την άμεση και καλύτερη επικοινωνία,
- την παροχή κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού, που γράφεται από εκπαιδευτικούς,
- τη διοργάνωση επιμορφωτικών σεμιναρίων,
- τη δημοσίευση καινοτόμων δραστηριοτήτων,
- τη χρήση όποιου μέσου προωθεί την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και προάγει το έργο της.

Τα ευνόγραφα άρθρα αντιπροσωπεύουν τις απόψεις των συγγραφέων και όχι αναγκαστικά της Εταιρίας.

Το φωτογραφικό υλικό προέρχεται από το αρχείο της Ελληνικής Εταιρίας Προστασίας της Φύσης και των συνεργατών της, εκτός εάν σημειώνεται διαφορετικά.

Μοιραστείτε μαζί μας τις σκέψεις, ιδέες και προβληματισμούς σας.

Αν θέλετε να δείτε δημοσιευμένες τις δραστηριότητές σας, τις σκέψεις σας και τους προβληματισμούς σας, ιδού το βήμα που θα σας δεχτεί και θα αξιοποιήσει τη δημιουργική και πρωτότυπη δουλειά σας.

Περιμένουμε και επιθυμούμε τη συνεργασία με σας, τους μαθητές, τους εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων, τους ειδικούς επιστήμονες, τους ευαισθητοποιημένους ανθρώπους.

Τηλεφωνήστε για πληροφορίες στο 210-3224 944, και στείλτε το κείμενο σε ηλεκτρονική μορφή στη διεύθυνση: hspn@hol.gr

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ Ν. ΙΚΟΝΙΟΥ

www.eepf.gr

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΑΡΤΕΣ 2004 ΕΥΧΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ